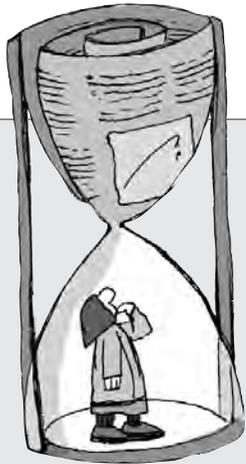

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Проблема

Без газети,
як без хліба,
або Чому на дві дільниці —
по 42 км і по 750 гривень
виплат
на кожну листоношу

► СТОР. 7

Репортаж

Сон про Херсон

► СТОР. 8

База передового досвіду

Під крилами
«діамантових
ангелів»

► СТОР. 10

№ 178 (8195)

ВІВТОРОК, 5 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Посли країн
«Великої сімки»
привітали прогрес
у питанні декларування

Посли країн «Групи семи» привітали прогрес у відновленні декларування статків посадовців і народних депутатів в Україні. У своїй заяві з позитивною оцінкою щодо відновлення е-декларування послы також відзначили важливість уникнення лазівок щодо оприлюднення інформації.

► СТОР. 5

Молдова та Румунія
засудили напад РФ
на дунайські порти

Румунія і Молдова засудили російську атаку, вчинену 3 вересня на портову інфраструктуру Дунаю в Одеській області. Зокрема, президентка Молдови Мая Санду в дописі в соціальній мережі X (колишній Твіттер) наголосила, що рішення за суджує цей «брутальний напад». «росія має відповідати за кожний зруйнований об'єкт інфраструктури. Мої думки з усіма постраждалими. Молдова твердо стоїть з Україною», — написала Мая Санду.

Міністерство оборони Румунії також виступило з офіційною заявою, в якій зазначило, що «ще ніколи не було такої прямої загрози національній території і територіальним водам країни». «Категорично заявляємо, що ці напади на цивільні об'єкти та інфраструктуру в Україні не виправдані і глибоко суперечать нормам міжнародного гуманітарного права», — йдеться у заяві.

► СТОР. 5

Спортсменів з країни-агресора на Азійських іграх не буде

Спортсменів із росії, а також білорусів не допустять до участі в Азійських іграх, які розпочнуться 23 вересня. Про це повідомило «Дойче велле» з посиланням на Олімпійську раду Азії (ОРА). «Концепція участі спортсменів із російськими та білоруськими паспортами на Азійських іграх 2023 року опрацьовувалася, але виявилася нездійсненною з технічних причин», — заявили в Міжнародному олімпійському комітеті. В Олімпійській раді Азії також наголосили, що рішення не допускати спортсменів з росії та білорусів до ігор ухвалив саме МОК.

Синьо-жовтий прапор — наш символ і наша сила

4 вересня 1991 року над будівлею Верховної Ради України було піднято синьо-жовтий стяг.

«Відтак щоразу, коли бачимо чи піднімаємо наш стяг, — ми відчуваємо гордість.

Бо це наш символ.

Наша сила.

І наш стяг обов'язково повернеться й майоритиме на всіх тимчасово окупованих територіях», — зазначив Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук.

Трохи історії... Питання державної символіки обговорювали і в суспільстві, і у владних коридорах ще влітку 1991 року. Однак тема символів держави просувалась у Верховній Раді дуже важко.

► СТОР. 3

На знімку: 4 вересня 1991 року. Підняття Державного Прапора над будівлею Верховної Ради України.

Фото Олександра КЛИМЕНКА (з архіву).

ПОДІЇ

Про лабораторію для коледжу подбав його випусник

У фаховому коледжі нафти і газу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» відкрили інноваційну лабораторію систем автоматизованого проектування. Її облаштували за найактивнішого сприяння випускника цього навчального закладу 1973 року (тоді він називався нафтогеологорозвідувальним технікумом) Віталія Вітрика. Він за півстоліття роботи в нафтогазовій галузі став одним із провідних її фахівців, заснував і очолює сьогодні відому профільну компанію. Тож не з чийось розповідей знає про потреби виробничих підрозділів у висококваліфікованих фахівцях, зокрема й так званої низової ланки.

► СТОР. 4

До Дня міста — рекорд

У Сумах відбулись численні заходи, приурочені до Дня міста та 80-ї річниці визволення від нацистських загарбників. Уздовж Псла замайорів синьо-жовтий прапор завдовжки 156 метрів, який став найдовшим в Україні національним символом, розгорнутим на воді. За словами організаторів, ідея встановлення унікального рекорду з'явилась напередодні Дня Незалежності та Дня Державного Прапора України, але втілити її в життя до цих свят не встигли.

Найдовший стяг підняли над головами три десятки учасників патріотичного дійства. Вони тримали довжелезне знамено, стоячи у воді на дошках для сапсерфінгу. Його розділять на менші прапори та надішлють до всіх областей України — як символ національної єдності, інформує наш власкор Володимир ЧЕРНОВ.

КОРОТКО

■ У Хмельницькому відбувся всеукраїнський патріотичний забіг «Шаную воїнів, біжу за Героїв України». За словами начальниці обласного управління молоді, фізичної культури і спорту ОВА Наталії Томусяк, участь у ньому взяли майже чотири сотні містян, інформує наш власкор Ірина КОЗАК.

■ На Полтавщині 153 заклади загальної середньої освіти у 43 громадах долучились до реалізації проекту «Економічна грамотність для всіх». Ази економіки там почали опановувати учні 8–9 класів, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

■ Благодійники передали українським розвідникам авіаційний розвідувальний комплекс «Мара», який завдяки невразливості до ворожих засобів радіоелектронної боротьби може ефективно працювати у тилу ворога. Про це ГУР Міноборони пише у Телеграмі, передає Укрінформ.

Більше від «Голосу України»: <http://www.facebook.com/GolosUkraine>; <http://t.me/GolosUkraine>

На порядку денному кадрові рішення і підтримка євроінтеграції

Цього тижня народні депутати України можуть розглянути відставку міністра оборони Олексія Резнікова, звільнення голови Фонду державного майна Рустема Умерова, а також ухвалити низку законопроектів стосовно нашої європейської інтеграції.

До Верховної Ради України надійшли заяви від Олексія Резнікова про

відставку з посади міністра оборони України, а від Рустема Умерова — про звільнення з посади голови Фонду державного майна. Заяви народні депутати розглянуть на найближчому пленарному засіданні. Про це написав на своїй сторінці у Фейсбук Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук.

Напередодні у вечірньому зверненні Президент України Володимир Зеленський повідомив, що цього тижня парламенту буде запропоновано ухвалити кадрові рішення.

«Я вирішив провести заміну міністра оборони України. Олексій Резніков пройшов ці понад 550 днів повномасштабної

війни. Я вважаю, що Міністерство потребує нових підходів та інших форматів взаємодії як із військовими, так і з суспільством загалом. Зараз очолити Міністерство має Рустем Умеров. Верховна Рада України добре знає цю людину, і пан Умеров не потребує додаткових представлень. Очікую від парламенту підтримки ці-

єї кандидатури», — наголосив глава держави.

Крім того, Президент закликав народних депутатів підтримати європейську інтеграцію: «Україна має сім визначених рекомендацій Єврокомісії. Частина з них ми вже реалізували. Заради іншої частини потрібна результативна робота Верховної Ради України.

Вчасна робота, яку ми погодили із Єврокомісією. Закон про відновлення електронного декларування, зміни до закону про національні меншини та, особливо зверну на нього увагу, «закон про ПЕПів» — politically exposed persons, політично значущі особи. Кожен із цих законів має фундаментальне значення».

Підприємці допомагають військовим тримати оборону

На цьому наголосив народний депутат від фракції «Слуга народу» Олександр Дануца під час зустрічі з бізнесменами Кропивницького.

Парламентарій зауважив, що розуміє, як складно працювати підприємцям релокованих підприємств та починати заново налагоджувати свій бізнес фактично з нуля.

«Сьогодні відбувається боротьба на єдиному фронті, де хлопці та дівчата боронять кордони держави, — акцентував

він. — Але ми всі розуміємо, що саме ви, підприємці, допомагаєте військовим вистояти в цей нелегкий час. Ми з перших днів спротиву побачили, що ви продовжуєте працювати, створювати нові робочі місця, сплачувати податки й при цьому ще й волонтерити. Упевнений, що завдяки військовим та вам ми скоро відсвяткуємо Перемогу».

Зустріч бізнесменів із представниками влади відбулася напередодні

Дня підприємця. Під час вітального слова заступник міського голови Михайло Бежан зазначив, що свято — це нагода висловити людям вдячність за внесок у розвиток рідного міста. «Підприємці — це локомотив економічного зростання Кропивницького, — сказав М. Бежан. — Ви створюєте робочі місця, платите податки, інвестуєте в розвиток міста. У ці непрості часи ваш внесок особливо цінний. У перші дні війни саме підпри-

ємці телефонували та запитували чим можуть допомогти. Тож пишаюся вами, що продовжуєте працювати, розвиватись та створювати робочі місця».

Під час заходу підприємці отримали почесні грамоти та квіти від Кропивницького міськради. Також було підписано меморандум про співпрацю між Кропивницькою міською радою та Кіровоградським обласним центром зайнятості.

Вл. інф.

Привітав бізнесменів і Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Корнієнко:

«У ці складні часи ви демонструєте сміливість та незламність — продовжуєте створювати власний бізнес й нові робочі місця, допомагати ЗСУ, реалізовувати проекти гуманітарного напрямку.

Водночас у вас є своє завдання — створювати всі умови для розвитку. Маємо працювати разом не тільки зараз, в умовах повномасштабного вторгнення, а й надалі для успішної повоєнної відбудови — успішного майбутнього України.

Я сам був підприємцем 15 років тому і знаю, що це означає.

Ви дієте та наближаєте нашу спільну Перемогу. Дякуємо вам за непохитність та готовність до викликів, роблячи ще більше для України!»

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Вдосконалюють Виборчий кодекс

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування як бенефіціар проекту «Місцеве спостереження за виборами і політичними процесами» відповідно до вимог Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу

міжнародної технічної допомоги», заслухав інформацію про результати поточного моніторингу проекту за I півріччя 2023 року.

Відповідний проект міжнародної технічної допомоги впроваджується Всеукраїнською громадською організацією «Громадянська мережа «ОПОРА» з 1 листопада 2022 року.

За час реалізації Проекту представники Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «ОПОРА» взяли участь у доопрацюванні законопроекту про

політичні партії, підготовці Концепції змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, що спрямовані на вдосконалення законодавства в частині відповідальності за порушення правил фінансування політичних сил.

Наразі ВГО «Громадянська мережа «ОПОРА» розпочала та проводить експеримент з поштового голосування на виборах, зокрема, завершено відкритий набір волонтерів та проведено узагальнення первинних результатів.

Окрім того, Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування за підтримки і організаційного сприяння Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «ОПОРА» провів серію публічних обговорень із ключовими зацікавленими сторонами, а саме:

► обговорення на тему «Перспективи вдосконалення виборчого законодавства в частині інформаційного забезпе-

чення та передвиборної агітації: проект закону про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо вдосконалення регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації (реєстр. № 8310), або що не увійшло в Закон України «Про медіа»;

► обговорення на тему «Правила політичного фінансування та відповідальність за їх порушення: продовження реформи для забезпечення прозорості та підзвітності»;

► круглий стіл на тему «Забезпечення політичних

прав громадян за кордоном та безпекові виклики для участі у політичному житті в післявоєнний період».

Народні депутати України — члени Комітету відзначили високу якість проведеної експертами ВГО «Громадянська мережа «ОПОРА» роботи в межах реалізації проекту «Місцеве спостереження за виборами і політичними процесами» та значний внесок організації в розвиток демократичних процесів в Україні.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

ФОТОФАКТ

Члени Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності одноставно підтримали законопроект про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю» та рекомендували Верховній Раді України за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу. Законопроектом пропонується надати право цивільним особам задекларувати наявну зброю та боєприпаси до неї. Порядок декларування вогнепальної зброї та боєприпасів до неї встановлює Міністерство внутрішніх справ; зобов'язати громадян здати отриману або задекларовану ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси до неї до органів (підрозділів) Національної поліції України не пізніше 90 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Чатбот «Ворог» — на крок ближче до Перемоги

Ворожі обстріли території України руйнують будинки, нищать наші домівки, забирають життя наших близьких. У кожного з нас постає питання — як це зупинити?

Тут нам на допомогу приходять чатбот «Ворог». Потрібно просто взяти в руки телефон та повідомити про ворожу техніку в чатбот.

Якщо ваші рідні або знайомі перебувають на тимчасово окупованих територіях, надсилайте їм цей допис. Їхня заявка може врятувати не одне життя, наголошують у Комітеті Верховної Ради з питань цифрової трансформації.

Сили оборони потребують інформації про місцезнаходження:

- ракетних комплексів С-300 та С-400;
- вогнеметних систем залпового вогню Буратино/Солнцепьок;
- балістичних ракетних комплексів Іскандер;
- тактичних ракетних комплексів Точка-У.

Важливими також будуть дані про скупчення особового складу окупантів.

Кожна надіслана заявка — крок до звільнення території та безпеки нашого життя.

Перейти в чатбот «Ворог» можна з головного екрана в застосунку Дія або за посиланням: https://t.me/evorog_bot

Але не забувайте про свою безпеку! Не обговорюйте переміщення ворожої техніки телефоном, робіть фото/відео тільки з безпечної відстані. Після відправки інформації, видаляйте історію листування із чатботом і весь відзнятий матеріал зі смартфона, повідомляє прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Упевнено крокуємо до Перемоги разом!

АКТУАЛЬНО

Синьо-жовтий прапор — наш символ і наша сила

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Синьо-жовтий прапор занесли до стін парламенту ще 24 серпня 1991 року. Тоді ж заспівали і «Червону калину». Проте лише 4 вересня прийняли постанову, якою дозволили використовувати його у протокольних заходах. Того дня під будівлею парламенту стояли десятки тисяч людей і слухали по репродуктору, що відбувається в сесійній залі. Обговорення було дуже бурхливим. Тодішній Голова Верховної Ради Леонід Кравчук навіть пригрозив відставкою, якщо не буде ухвалено постанову. Врешті 265 народних депутатів проголосували «за», і під оплески тисяч громадян знамено замайоріло над будівлею парламенту.

«У зв'язку з проголошенням Верховною Радою України Акта про незалежність України, до прийняття Конституції України і проведення всеукраїнського референдуму про нову державну символіку, підняти над будинком Верховної Ради України історичний національний синьо-жовтий прапор, що символізує миролюбну українську державу в образі чистого неба і хлібного лану», — йшлося у постанові.

Як згадав про 4 вересня в одному з інтерв'ю для «Голосу України» політичний та громадський діяч, багаторічний в'язень радянських тюрем і таборів Левко Лук'яненко, синьо-жовте знамено було народною символікою, і треба було зробити її державною. Бо прапор — це був символ незалежності.

«Того дня біля Верховної Ради зібралася величезна кількість людей. Думаю, тисяч тридцять. А в самій Верховній Раді точилася дуже гостра дискусія. Тож вирішили зробити прерву, щоб трохи проконсультуватися. Я пішов на вулицю. Там було встановлено мікрофон, де наші демократичні депутати виголошували перед людьми промови... Я вам відкрив одну таємницю. Може, я й зробив це не зовсім законно, але коли я тоді вийшов до людей, то сказав їм, що вже є рішення підняти прапор. Отож, хлопці, вперед! Хоча насправді такої постанови ще не було. Але я пішов на такий крок, бо подумав: притиснемо Кравчука, притиснемо комуністів. Постаємо перед фактом — куди вони подінуться? А ми вже мали підготовлених людей, у яких були драбини, необхідні інструменти, щоб піднятися нагору. Ось так.

А потім я забіг у Верховну Раду і до Дмитра Павличка... Кажу йому: «Люди вже прапор вішають. Ходімо скажемо Кравчуку, що назад вже ходу немає». І Павличко мене підтримав. Ми прибігли до Кравчука, той поставив постанову на голосування. І Верховна Рада проголосувала «за».

Ось так це вдалося зробити».

Вл. інф.

Фото зі сторінки Сергія Лабазюка у Фейсбуці.

Інвестиції в освітній простір

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Від того, як суспільство сприятиме розвитку молодшого покоління сьогодні, напружить майбутнє країни завтра. У цьому переконаний народний депутат, який представляє в парламенті фракцію «За майбутнє», Сергій Лабазюк.

Команда Благодійного фонду сім'ї Сергія Лабазюка зробила свій внесок у майбутнє школярів Хмельниччини. Так, у Волочиському НВК, а також ліцеях № 1 та № 2 вручили подарункові сертифікати на організаційні потреби батьківських комітетів першокласників. У Шиборівській ЗОШ 1—3 ступенів привітали вчителів і батьків з новим навчальним роком та посприяти встановленню вікон у котельні, яка забезпечує школу теплом. Для організації навчання у Немчинецькій ЗОШ 1—3 ступенів Гвардійської громади

передали комп'ютерну техніку. А першачки Хмельницької ЗОШ № 22 отримали телевізор. Чорноострівському ліцею передали необхідний спортивний інвентар.

«Наші діти навчаються в складних умовах, — акцентував на своїй сторінці в Фейсбуці Сергій Лабазюк. — Педагоги створюють їм освітній простір, але мають з подвійною увагою

дбати й про безпеку. Війна кинула освіті виклик. Що ж. Будемо долати його всі разом».

Вл. інф.

Фото зі сторінки Сергія Лабазюка у Фейсбуці.

За корупцію пропонують садити довічно

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

У Верховній Раді зареєстрували законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо прирівняння карності корупційних кримінальних правопорушень до державної зради на період воєнного стану в Україні» (№ 9659). Пропонують за корупцію під час війни передбачити довічне позбавлення волі.

Корупція послаблює обороноздатність країни. Тому такі кримінальні правопорушення у час воєнного стану мають каратися суворо — на рівні з державною зрадою, оскільки наслідки цих злочинів — аналогічні, зазначено в пояснювальній записці законопроекту.

Законодорець пропонує доповнити Кримінальний кодекс України статтею 111-3. За корупційні дії карати на строк від 15 років до довічного ув'язнення, з конфіскацією майна.

Довічне з конфіскацією може бути застосоване, якщо посадовець під час воєнного стану привласнив чуже майно, зловживав службовим становищем, владою і впливом, використав бюджетні кошти не за цільовим призначенням, погодився на хабар, взяв його, був посередником чи обіцяв залагодити справу за гроші тощо.

У законопроекті визначено: ці норми стосуватимуться осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище. Це, зокрема, Президент, народні депутати, міністри та їхні заступники, члени Центральної виборчої комісії, директор Антиторупційного бюро, голова Агенції із запобігання корупції, Генпрокурор, Секретар РНБО та заступники всіх зазначених чиновників. А також судді, прокурори, слідчі й дізнавачі, керівники державних

органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України.

Розглядати справи за новою статтею 111-3 Кримінального кодексу, йдеться в законопроекті, буде Вищий антикорупційний суд.

Нагадаємо, нещодавно Президент Володимир Зеленський в інтерв'ю одному з українських ЗМІ розповів, що корупційні злочини можуть прирівняти до державної зради.

«Я поставив задачу. Законодавцю буде запропоновано прирівняти корупцію до державної зради на воєнний час. Така зброя не може бути постійною,

але на час війни це допоможе. Думаю, це буде серйозний інструмент», — додав глава держави.

На сайті Президента петиція про довічне ув'язнення для депутатів та працівників державних структур за корупцію під час воєнного стану у лютому цього року набрала понад 25 тисяч голосів.

Також у Верховній Раді є зареєстровані схожі законопроекти № 9029 та № 9049, які пропонують посилити відповідальність посадовців за вчинення корупційних злочинів в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Ольга СРІБНА.

Укриттями обладнано 84 відсотки шкіл

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Під час першого у вересні засідання уряду Прем'єр-міністр Денис Шмигаль звернув особливу увагу на організацію освітнього процесу. За його словами, 10,5 тисячі шкіл відкрили свої двері для учнів фізично. «Понад 6,5 тисячі з них працюватимуть у звичайному форматі, інші майже 4 тисячі — у змішаному. Ще 2,5 тисячі шкіл продовжать роботу в дистанційній формі», — повідомив глава уряду, зауваживши, що станом на сьогодні майже 84 відсотки шкіл мають укриття та бомбосховища.

«Жодне навчання офлайн неможливе, якщо немає надійного укриття. Це правило номер один цього навчального року», — підкреслив він, нагадавши, що для облаштування укриттів у школах уряд виділив 1,5 мільярда гривень.

Коли йдеться про українських дітей, які перебувають за кордоном, то для них затверджено типову освітню програму, яка передбачає вивчення лише українознавчих предметів. «Це 6—8 годин на тиждень, а оцінки з математики чи, наприклад, з природничих наук будуть зараховані у школі, в якій діти навчаються за кордоном», — сказав Д. Шмигаль.

Кабмін вніс зміни до порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у межах реалізації проекту «Прихисток». Цим документом врегульовано механізм опрацюван-

ня даних з помилками, наданих охочими безоплатно розмістити у своїх житлових приміщеннях внутрішніх переселенців, а також етапи опрацювання таких даних та їх повторного направлення для забезпечення виплат компенсації. Крім того, передбачено, що перевірки наданих особами відомостей та факту безоплатного розміщення ВПО проводитимуться вибірково, за рішенням органів місцевого самоврядування.

Також виділено понад 277 мільйонів гривень на компенсації за спожиті комунальні послуги під час безоплатного розміщення ВПО у приміщеннях об'єктів державної, комунальної та приватної власності.

Водночас Кабмін затвердив порядок утворення та обліку місць тимчасового розміщення ВПО, а також мінімальні вимоги для їхнього облаштування. Зокрема, передбачено розділен-

ня приміщень на місця загального користування та з облаштованими ліжко-місцями, встановлюються вимоги до температурного режиму, мінімальної площі для одного ліжко-місця, обладнання кухнями, душовими/туалетними кімнатами, пральними машинами.

Підтримане урядом протокольне рішення про запровадження з 1 січня 2024-го системи оплати праці державних службовців на основі класифікації посад з 1 січня 2024 року перед-

бачає посилення ролі посадового окладу, запровадження грейдової системи посадових окладів, де розмір мінімального грейду не може бути менше розміру мінімальної заробітної плати. Водночас Міністерству фінансів доручено врахувати цей підхід під час підготовки проекту закону про держбюджет на 2024 рік. Також передбачено, що розмір оплати праці державного органу визначається з урахуванням фактичної чисельності працівників

Жодне навчання офлайн неможливе, якщо немає надійного укриття

У Чернігові просто неба відкрито виставку, підготовлену українцями на кошти нідерландців — вона про російське вторгнення у Чернігівську та Городнянську громади минулої весни. Кадри, що вже стають історією, зафіксували жорстокість окупантів і жахливі переживання мирних українців, які, проте, вистояли під натиском рашистів. Тексти, що подані двома мовами, — свідчення співвітчизників, що повинні стати доказами і на майбутньому міжнародному суді. За словами організаторів, експозицію планують показати у Нідерландах, а можливо, і в інших країнах, *передає наш власкор Василь Чепурний*

ВІННИЦЯ: Транспорт — для мисливців за «Шахедами»

Військовій однієї з частин Національної гвардії України, які отримали у своє розпорядження два автомобілі іноземного виробництва, використовують їх для підсилення мобільних вогневих груп. Ці підрозділи полюють за безпілотниками ворога у небі над Вінниччиною.

Про це повідомив у Фейсбучі міський голова Вінниці Сергій Моргунов, який передав транспорт гвардійцям.

«Фактично це протиповітряна оборона, — зазначив посадовець. — Пікапи обладнають відповідною установкою, щоб знищу-

вати «Шахеда» ще на підльоті до будь-якого населеного пункту нашої області. У військових є потреба посилити роботу таких груп, і депутати допомогли їм у цьому».

Керівник громади уточнив, що автомобілі для гвардійців куплені силами депутатів Вінницької міськради за позабюджетні кошти. Крім того, міськрада оголосила тендер на придбання ще п'яти пікапів для захисників. Такий транспорт украї потрібен на фронті, наголосив керівник громади.

Віктор СКРИПНИК.
Фото з фейсбук-сторінки Сергія Моргунова.

ПОЛТАВА: Про лабораторію для коледжу подбав його випускник

Початок на 1-й стор.

Згадана лабораторія на 12 робочих місць для студентів і одне для викладача допоможе таким спеціалістам готувати. Зовні вона схожа на звичайний комп'ютерний клас. Однак її, так би мовити, внутрішнє наповнення — насамперед потужне програмне забезпечення — дає студенту змогу відчути себе не лише споживачем інформації, а й творцем нового високотехнологічного продукту...

Адже, скажімо, за допомогою сучасних графічних операційних платформ для автоматизованого та тривимірного проектування здобувачі освіти спочатку вчитимуться, а потім і самі розроблятимуть

конструкторську документацію, кресленники, моделі об'ємів, різноманітні схеми тощо. Не менш важливою є можливість повноцінної візуалізації створених проєктів.

Завсідниками лабораторії, звісно, стануть студенти, які опановують спеціальність «Інженерія програмного забезпечення». Та не чужою вона буде фактично для всіх майбутніх фахівців нафтогазової галузі, котрі навчаються в коледжі. Надто з огляду на те, що цифрова компетентність нині є невід'ємною складовою їхньої загальної підготовленості до роботи на виробництві.

Василь НЕЇЖМАК.

МИКОЛАЇВ: Об'єднала Алея пам'яті

У Вознесенській міській територіальній громаді урочисто відкрили Алею пам'яті захисників України. Ця подія об'єднала мешканців громади, які вшанували героїчні подвиги тих, хто жертвував своїм життям у боротьбі за нашу незалежність, суверенітет та територіальну цілісність. Алея пам'яті —

це символ, який нагадує про надзвичайно важливі цінності: єдність, вдячність та вічний спомин. Це місце, де кожен зможе віддати шану тим, хто безстрашно стояв на захисті нашої країни починаючи з 2014 року.

До присутніх на відкритті звернувся вознесенський міський голова Єв-

ЖИТОМИР: Не втомилися боротися та турбуватися про побратимів

Відомий ветеран і волонтер із Житомира Олександр Швецов долучився до нової благодійної акції, щоб зібрати 10 млн грн для українських захисників.

Олександр Швецов — колишній військовослужбовець 30-ї окремої механізованої бригади. Після важкого поранення у 2014 році під Луганськом йому ампутували ліву ногу, тож чоловік пересувається на протезі. «Голос України» вже розповідав про піший супермарафон ветерана, коли йому вдалося зібрати понад 7 млн грн на автівки для ЗСУ, а також про спільну акцію Олександра і його побратима Сергія Храпка, завдяки якій Головний військовий клінічний госпіталь у Києві отримав ендоскопічну стійку загальною вартістю 11,5 млн грн.

3 вересня п'ять протезованих ветеранів — Олександр Швецов, Євген Смага, Олексій Бурлаков, Анатолій Кірда, Денис Шеренговський — вирушили у піший похід Карпатами, щоб зібрати кошти на потреби своїх побратимів з 30-ї ОМБр, 95-ї ОДШБр, 1-ї танкової в/ч 1815, Луганського та Краматорського прикордонних загонів. У своїх наплічниках вони несуть по десять кілограмів баласту — пакети з піском, і з кожним зібраним мільйоном гривень скидатимуть по кілогра-

му додатково ваги. Тож що активніше відбуватиметься збір коштів, то легшим буде похід для ветеранів, котрі прагнуть зробити свій внесок у Перемогу і довести, що життя триває і після втрати кінцівки. Акцію підтримав благодійний фонд Сергія Притули, який придбає та доставить необхідне обладнання для відповідних військових підрозділів.

«Ми не втомилися боротися та допомагати побратимам!» — наголошує Олександр Швецов. За першу добу після старту пішого походу на спеціальні рахунки для донатів, які він оприлюднив на своїй сторінці у Фейсбучі, вже надійшло понад 2 млн грн.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.
Фото учасників акції зі сторінки Олександра Швецова у Фейсбучі.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Японський волонтер відкриває кафе для нужденних

Суми відвідав Фумінорі Цучіко — відомий волонтер із Японії, котрий зараз живе в нашій державі та допомагає українцям. В центрі він хоче відкрити кафе, де безплатно годуватиме соціально незахищених людей. Міська влада Сум після зустрічі з благодійником почала роботу з пошуку приміщення та підготовки необхідних документів.

Фумінорі Цучіко нагороджений почесною президентською відзнакою «Національна легенда України». Його гуманітарна місія почалась після повномасштабного російського вторгнення в Україну. Під час нещадних ракетно-артилерійських обстрілів Харкова Фумінорі кілька місяців разом із мешканцями міста жив у метро та за свій кошт організував там безплатне харчування і лікування людей. Згодом продав у Японії власний будинок, аби використати виручені гроші на потреби українців. Через соціальні мережі мобілізував також багатьох співвітчизників, котрі перерахували чимало грошей на благодійні проєкти в Україні.

Володимир ЧЕРНОВ.

на одному із сайтів оголошень.

Після обговорення деталей із продавцем по телефону планувала оплатити товар за фактом доставки. Утім, той уперто переконував не переплачувати зайвого і перерахувати всю суму одразу, адже двоколісний невдовзі справді буде у нового господаря. На підтвердження своїх слів продавець надіслав їй фото та відео пакування товару нібито із відділення логістичної компанії.

Цей аргумент спрацював: жінка повірила та переклала за мотоцикл 35 600 гривень.

За декілька днів, коли посліла так і не прибула, здолбунівчанка зрозуміла, що її ошукали, та звернулася у поліцію.

Марія ЮСТИЦЬКА, начальник відділу комунікації поліції Рівненської області.

Подружжя загинуло, рятуючи собаку

Кропивницький. Молоде подружжя Чумаків, Юлія і Валерій, загинуло, рятуючи собаку.

Друзі родини повідомили в соцмережах, що тварина впала у вигрібну яму у їхньому дворі. Жінка намагалася її визволити, але їй стало зле від випарів. Чоловік кинувся рятувати дружину і теж загинув.

У подружжя залишився син.

Інформацію підтвердили в обласному управлінні Національної поліції.

Петро МЕЛЬНИК.

Поліцію можна викликати з тролейбуса

Хмельницький. Спеціальні наліпки «Терміновий виклик поліції» на кабіні водія тепер є у всіх хмельницьких тролейбусах.

Щоб викликати правоохоронців, пасажиру достатньо звернутися до водія. Той зателефонує на екстрений номер, і вони з'являться в салоні буквально через пару хвилин. Усе це завдяки GPS-трекеру, за допомогою якого відстежується рух громадського транспорту, що виходить на маршрут.

Хоча для «Електротрансу» ця послуга є платною, на підприємстві вирішили не економити на безпеці і комфорті пасажирів.

Ірина КОЗАК.

Ошукали аферисти

Рівне. Жінка зі Здолбунова знайшла повідомлення про продаж мотоцикла

Посли країн «Великої сімки» привітали прогрес у питанні декларування

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Посли країн «Великої сімки» вітають прогрес у відновленні декларування активів для державних посадових осіб. Для забезпечення прозорості та підзвітності ми відзначаємо важливість уникнення лазівок для орендованих активів та важливість обмежити кількість винятків, пов'язаних з безпекою, зокрема щодо оприлюднення інформації, лише до випадків тих, хто безпосередньо бере участь у захисті», — йдеться у повідомленні послів у соцмережі X (колишньому Твіттері).

Нагадаємо: Верховна Рада наприкінці липня підтримала в першому читанні законопроект про відновлення електронного декларування, що є одним із критеріїв для подальшого руху України до Європейського Союзу. Очікується, що цього тижня парламент може проголосувати за поновлення декларування чиновників у погодженому з міжнародними партнерами форматі.

Президент Володимир Зеленський закликав Верховну Раду не зволікати з ухваленням законів, необхідних для відкриття переговорів про членство в ЄС. Серед них є, зокрема, і закон про відновлення е-декларування.

росія пропонує померти за путіна за пару тисяч доларів. Як вам така перспектива?

Популярна сербська газета Вліс у неділю вийшла із шапкою: «путін у розпачі». І пояснює причину: він уже втратив у війні проти України півмільйона солдат і зараз шукає нових найманців через оголошення в Інтернеті.

Видання зазначає, що «росія обіцяє платити їм по 2000 доларів на місяць за те, щоб вони пішли в Україну й померли там».

Вліс пояснює сербським громадянам, що росія продовжує експлуатувати іноземних громадян і через людські втрати в Україні, що зростають, намагається набрати більше найманців для своїх воєнних дій. На роль гарматного м'яса кремль тепер розглядає мільйони мігрантів із сусідніх азіатських країн, яким обіцяють не тільки велику «зарплату», а й надання російського громадянства і прописки в

москві, санкт-петербурзі та інших великих містах.

Ця публікація-попередження недаремно з'явилася в той час, коли ЗСУ успішно звільнюють від «визволителів» деякі нові території України. В сербському інтернет-просторі продовжують з'являтися «запрошення» на вступ до лав російських загарбників з обіцянкою виплати великих грошей за це. Раніше навіть були охочі. Але офіційна влада заявила, що всі найманці, які воюватимуть в Україні на тому чи іншому боці, постануть перед судом. Це передбачено змінами в Кримінальному кодексі, які парламент Сербії вніс ще в 2014 році. Вони передбачають покарання для тих, хто бере участь у воєнних діях за кордоном або вербує добровольців для цього. Белград у та-

кий спосіб вирішив боротися проти найманства і вже покарав десь 50 осіб, які їздили «на заробітки» і воювали на боці російських загарбників на Донбасі та на боці «Ісламської держави» в Сирії.

Інше сербське видання Politika раніше повідомляло, що в російській армії, яка веде бойові дії в Україні і Сирії, залишаються ще кілька десятків сербів. На що вони сподіваються, не відомо. Бо в Сербії на них чекає покарання. А отримання російського громадянства — дуже сумнівна перспектива, зважаючи на те, що Сербія намагається стати членом ЄС, а росія через економічні санкції впевнено крокує до бідності. І громадянам з її паспортом закрито в'їзд до довгого переліку країн.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Вчений розвінчав кремлівські міфи

Директора інституту США і Канади російської академії наук Валерія Гарбузова усунули з посади за статтю в «Независимой газете», в якій науковець розкритикував нарративи кремля, починаючи з більшовизму і закінчуючи путінізмом.

«Найчастіше правлячі еліти авторитарних і тоталітарних політичних режимів умисно формували утопічні уявлення та міфи, які цілеспрямовано розповсюджуються в масах. Таке масове маніпулювання свідомістю суспільства одразу ж породжує у мільйонів людей утопічну картину сприйняття світу, дозволяючи поєднувати розрізнені політичні та соціальні групи навколо національного лідера в ім'я якоїсь конкретної мети. Водночас воно також є потужним інструментом тривалого утримання особистої влади. І російська історія тут аж ніяк не виняток», — написав доктор історичних наук Валерій Гарбузов. Він вважає, що заряд зов-

нішньополітичного експансіонізму не залишав росію ніколи, переслідуючи її протягом усього історичного розвитку.

А сьогодні на хвилі антизахідних настроїв в атмосфері псевдопатріотичного безумства, що охопило населення росії, яке регулярно слухає «старі пісні про головне», яке з разуючою легкістю, найвно і безумно сприймає тези тотальної державної пропаганди, створюються нові міфи. Вони поширюються вдень і вночі за допомогою нового покоління добре проплачених професійних політичних маніпуляторів та учасників численних телевізійних ток-шоу.

«В умовах повзучої реставрації сталінізму їхніми зусиллями впроваджуються нові догми — про кризу глобалізації та всього «англосаксонського» світу, про нову антиколоніальну революцію у світі (у світі залишилося всього 17 колоній), про втрату американського домінування —

і це після розпаду СРСР», — наголошує Валерій Гарбузов.

Він вважає, що США і Китай — дві неформальні імперії сучасного світу, а в росії — своя орбіта. Як головна наступниця створеної на руїнах російської імперії радянської супердержави росія виявилася заручником власного імперського комплексу. Саме цим пояснюються її нинішні зовнішньополітична поведінка і проблеми, які вона несе світу. Однак скласти конкуренцію США і Китаю, створити самостійний геополітичний антизахідний локомотив з допомогою ново-створеної державної міфології рф навряд чи вже зможе.

«Мета всього цього цілком очевидна — занурюючи власне суспільство у світ ілюзій і супроводжуючи це великодержавною та патріотичною риторикою, безстроково утримувати владу будь-якою ціною, зберегти власність та політичний режим. В умовах інформаційного

століття, заміщаючи реалії ілюзіями, росія ніби застигла в минулому, все ще сподіваючись на царя-батюшку чи іншу тверду руку, намагаючись при цьому повернути собі колишню велич, втрачені володіння та світовий вплив», — підбиває підсумки учений.

Наукову статтю доктора історичних наук, члена-кореспондента академії наук рф Валерія Гарбузова під назвою «Для самопізнання росії необхідні знання, а не міфи» одразу розкритикували путінські пропагандисти, пропонуючи мало не на хресті розіп'яти «зрадника». Вони згадали, що свого часу інститут США і Канади «багато зробив для розвалу СРСР».

Опозиція відкритий виступ директора інституту США і Канади російської академії наук Валерія Гарбузова назвала «смільливим вчинком». Науковий емісперт, який працював на владу, забезпечував інформацією кремль, мзс та інші державні структури, зробив чесну експертизу, і за правду був звільнений.

Богдан КУШНІР.

З усіх полонин прийшли сировари

Благодійний фестиваль «Смак з Косова» — частина партнерської угоди про співпрацю між польською гміною Соліна Підкарпатського воєводства й Косівською міськрадою.

Гуцульський сирний коник нині на слуху. Влітку його презентували в гміні Соліна Підкарпатського воєводства. Після чого представники польських партнерів двічі відвідали Косівщину в межах реалізації проекту «Фестиваль — стала ініціатива та ефективний інструмент промоції історичної та культурної спадщини у прикордонних регіонах України та Польщі».

Віт Соліни Адам Пйонтковский та міський голова Косова Юрій Плосконос (на знімку зліва направо) підписали угоду про партнерство та задекларували наміри продовжити співпрацю у сферах культури, туризму, освіти, економіки та місцевого самоврядування і поза межами трансграничного проекту.

Влітку на Прикарпатті стартував благодійний фестиваль «Смак з Косова». А 3 вересня такий самий провели в селі Шепіт Косівської ТГ — як продовження проекту. Тут чи не в кожній хаті виготовляють із сира не тільки вершників на конях, а й квіти та ін-

ші дивовижі. Тож захід вийшов цікавим. Благословив святкове дійство владика Юліан та побажав насамперед закінчення війни, щоб горяни-військові могли повернутися із зони бойових дій до своїх звичних справ.

Староста села Володимир Словак принагідно розповів, як його мешканці підтримують своїх захисників та скільки всього за останні півтора року передали на фронт. У кожній посилці неодмінно — гуцульські страви, щоб бійці не забували смаку рідного дому та впевнилися, що мають велику підтримку.

«Для місцевих виробників фестиваль — добра нагода реалізувати свою продукцію, — зазначив староста. — Адже тут представлені полонинні господарства, а ще місцеві гуцульські ремесла та промисли: вишивка, мосяжництво, писанкарство, різьба по дереву, боднарство та гастрономічна спадщина».

Фестивальні дійства були різноманітні. За майстер-класи треба було донатити: в такий спосіб акумулювали кошти для потреб 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади.

Як сказав Володимир Словак, кожен такий захід сприяє ще й розвитку туризму, адже в селі є що показати гостям.

«Сирні іграшки на Гуцульщині відвіку робили на полонинах, щоб було з чим вічварям повертатися після літування додому», — зауважив Володимир Словак.

Варто додати, що традиція виготовлення сирних коників надзвичайно поширена в сусідньому із Шепотом селі Брустури Космацької громади. Нещодав-

но тут так само відбувся тематичний фестиваль, та навіть зареєстровано національний рекорд «Сирний коник — символ перемоги».

Вважається, що винайшла такий виріб місцева мешканка Юстіна Якіб'юк. Традиції односельчанки активно плекають та навіть ініціювали занесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини.

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Фото з сайту pik.net.ua

Молдова та Румунія засудили напад рф на дунайські порти

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На сайті evz.ro румунської газети Evenimentul zilei («Події дня») зазначається, що росія атакувала вночі порти Рені та Ісмаїл на Дунаї іранськими безпілотниками. Цей район, в якому мешкає румунська меншіна, лише за 20 кілометрів від румунського міста Тулча. Тому вибухи на тому боці кордону було чути й у цьому місті.

Тобто росія впритул наблизила війну до кордонів Румунії, і її армії та громадянам треба бути напоготові.

Видання наводить слова вчительки румунської мови в школі села Утконосівка Ізмаїльського району Людмили: «Це була кошмарна ніч. Нас постійно тероризують. Їхні дрони ми вже знаємо за звуком, нібито хтось їде на мотоциклах. Ті з нас, хто живе в хатах, ховаються в підвалах. Але все одно боїмося. Ми можемо залишитися без усього, що заробляли все життя. Чи вживимо ми самі, можна лише здогадуватися...»

Реагуючи на нічну атаку 3 вересня, Міністерство оборони Румунії зазначило, що удар російських безпілотників не створив загрози національній території чи територіальним водам Румунії. Однак з'явилася інформація, що вже під час атаки, яка сталася наступної ночі, російські «шахеда» впали на території Румунії.

Зокрема, речник МЗС України Олег Ніколенко повідомив у Фейсбуці, що «за інформацією Державної прикордонної служби України, сьогодні вночі (4 вересня. — Ред.) під час масованої атаки росії в районі Ізмаїльського порту російські «шахеда» впали та здетонували на території Румунії».

«Це є черговим підтвердженням того, що російський ракетний терор становить величезну загрозу не лише безпечі України, а й безпеці сусідніх країн, зокрема держав — членів НАТО. Закликаємо партнерів прискорити забезпечення України додатковими сучасними системами протиракетної та протиповітряної оборони, а також бойовою авіацією, які посилять захист інфраструктури України, а також суміжних держав», — йдеться у дописі Олега Ніколенка.

Проте пізніше Міністерство оборони Румунії заявило, що «категорично заперечує» інформацію про те, що російські безпілотники впали на національну територію Румунії.

«Відповідальні структури Міністерства національної оборони в реальному часі моніторили ситуацію у зв'язку з атакою російських безпілотників проти інфраструктури біля українських портів на Дунаї і минулої ночі, і в суботу та неділю. У жодному з епізодів використані рф ударні засоби не становили прямої воєнної загрози для національної території чи територіальних вод Румунії», — йдеться у заяві.

Водночас міністерство ще раз наголосило на тому, що ці атаки росії невинуватені й суперечать міжнародному гуманітарному праву.

Міністерство оборони Румунії зазначає, що застосовує заходи підвищеної пильності на суходолі, в морі й у повітрі та «робить свій внесок у посилення оборони і стримування на східному фланзі згідно з національними планами та планами в межах НАТО», повідомляє «Європейська правда».

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

У Сумах міськвиконком ухвалив рішення, завдяки якому буде зекономлено чимало електроенергії. Тепер на території громади не можна розміщувати рекламні елементи, які звернені назовні та «горять» уночі. Йдеться про вивіски з підсвічуванням, текстові рядки, що «біжать», електронні табло, монітори та інші конструкції. Дозволи на встановлення таких рекламно-інформаційних носіїв у Сумах більше не видають, а видані раніше після закінчення терміну дії не продовжуватимуть, *інформує наш власкор Володимир Чернов*

Фото з сайту city.sumy.ua

Гроші є! Як їх отримати?

Отримати грант для створення або розвитку власного бізнесу — це реально, якщо знати, як правильно діяти...

Для практичного навчання до Дніпропетровської ОВА запросили жінок-підприємниць та лідерів громадськості регіону. Під час тренінгу з написання проєктів для одержання грантів секретами ділилися професіонали.

«Гранти — це надзвичайно потужний механізм розвитку підприємництва. Допомогає підтримати бізнес або розпочати нові проєкти, особливо під час війни. Учасники заходу обговорили, як подати заявку, вказати конкурентні переваги та отримати фінансування. На питання тих, хто тільки починає працювати в цьому напрямі, відповіли справжні професіонали. Приємно бачити тут так багато зацікавлених підприємців», — розповів перший заступник голови ОВА Володимир Орлов.

Учасники знайомились, говорили про проєкти та фінансову допомогу. Дізналися про механізми та нюанси подачі заявок на гранти, їх отримання.

«Ми займаємося аутсорсинговими послугами бухгалтерського обліку, маємо навчальний центр для бухгалтерів та підприємців. Отримали грант за держпрограмою «eРобота» — 250 тисяч гривень. Нещодавно гроші прийшли. Плануємо купити оргтехніку та меблі. Сьогодні для бізнесменів дуже гар-

на нагода отримувати гранти. Вчимося, як це робити, — щоб і далі консультувати людей», — каже співвласниця консалтингової компанії Юлія Носенко.

Підприємець Ганна Жуковина розповіла, що вони з колегами надають для дітей репетиторські послуги з різних освітніх предметів. Математика, українська та англійська мови, комплексна підготовка до школи. Особливо це актуально для ВПО. Жінка підкреслює, що не всі батьки можуть надати дітям якісне навчання онлайн. У багатьох — здебільшого мешканців шелтерів — немає комп'ютерів чи Інтернету. Ганна мріє розширювати справу. Надавати нові послуги, відкривати філії. А для цього потрібні кошти. В 2014 році їм вдалося отримати грант. Це дозволило створити робочі місця для переселенців.

«Пізніше багато подавали заявок під класні проєкти. Але завжди були якісь бар'єри. Причини відмов не називали. Отримані сьогодні знання допоможуть правильно все оформити та отримати допомогу. Почула все необхідне від професіоналів цього напрямку. Зрозуміла, які зробити акценти, а про що краще не розповідати. Поспілкувалася з людьми, з якими працювала ще до війни. Це об'єднує та

дає змогу зробити більше», — впевнена Ганна.

Приватний підприємець Світлана Мотренко працює у сферах страхування та недержавної пенсійної справи. Також займається благодійністю. Вважає все, що стосується грантів для бізнесу та громадських організацій, найпершими питаннями.

«Раніше вже брала участь у схожих програмах. Тому питань дуже багато. І не завжди вдавалося їх вирішувати. Сьогодні маємо проєкт з реабілітації дітей-аутистів та з ДЦП. Бачу, як підтримують пропозиції. Створюють сприятливі умови. Сподіваюся, що фінансування отримаємо», — зазначила Світлана.

Тренінг був корисним не тільки для підприємців, а й для тих, хто займається громадською діяльністю. Серед них представник ГО «Крилатий простір» Поліна Бадаква. Організація опікується культурою та просвітництвом у галузі мистецтва, фестивальною діяльністю. Проводять різні майстер-класи з підвищення кваліфікації педагогів, танцівників тощо. До діяльності залучають волонтерів.

«Поки що грантів не отримували. Але сподіваємося, що такі заходи допоможуть. Дуже корисними є рекомендації з написання заявок. Тому тренінг важливий не тільки для

бізнесу, а й для неприбуткових організацій. Бачу велику активність та зацікавленість учасників. У цьому велика заслуга нашої ОВА. Саме вона допомагає відкривати нові можливості. Та успішно створює нові комунікації між бізнесом, організаціями та владою», — сказала Поліна Бадаква.

Тренінг став результатом бізнес-форуму «Жіноче лідерство в часи викликів. Дніпропетровщина». Захід провели за ініціативою бізнес-об'єднання Business Woman Club. Підтримали в ОВА і у Програмі USAID «Кон-

курентоспроможна економіка України».

«Дніпропетровщина вчоргове демонструє свою зацікавленість у розвитку бізнесу й економіки загалом. Створенні нових робочих місць. Надходженні податків до бюджетів усіх рівнів. Це велика допомога ЗСУ, забезпечення умов для відновлення та розбудови нашої країни після Перемоги», — підкреслив Володимир Орлов.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.
Фото Дніпропетровської ОВА.

Як Калуш допомагає переселенцям

У кожній територіальній громаді створюють координаційні центри для внутрішньо переміщених осіб.

Калуський район від початку повномасштабного російського вторгнення прийняв десятки тисяч переселенців. Лише в одній із територій — Калуській — їх було торік 14 тисяч. Нині тут проживають 5180 внутрішньо переміщених осіб. Днями відкрили вже третій соціальний центр — шелтер у селі Боднарів. «У шелтері створено комфортні умови для перебування переселенців, — повідомив міський голова Андрій Найда. — Наразі їх тут 23. Над створенням цього прихистку, як і двох попередніх, працював БФ Move Ukraine. Міжнародна організація з міграції забезпечила ремонтні роботи, будівельні матеріали, побутову техніку, сантехніку. БФ «Рокада» за сприяння Управління верховного комісара ООН у справах біженців так само надав побутову техніку, матраци, стільці. Долучились ГО «ДЕСПРО», Громадський центр «Еталон» за сприяння угорської екуменічної служби допомоги. Обласна влада

Кипить робота.

На відкритті шелтера. Андрій Найда — перший праворуч.

облаштувала прихисток меблями. Звісно, й самі мешканці села всіляко долучалися до створення шелтера».

У Калуші переселенцям приділяють велику увагу. Значний обсяг роботи щодо ВПО здійснює Центр надання адміністративних послуг. У липні тут зареєстровано 74 новоприбулих, прийнято 205 заяв на компенсацію за розміщення переселенців.

Важливим є питання соціалізації ВПО. У Калуській райвійськкадміністрації запевнили, що завдяки комунікації та співпраці із територіальними громадами вдалося створити комфортні умови для входження людей у новий для них соціум. У дев'яти ТГ із тринадцяти є координаційні центри для ВПО та підтримки цивільного населення.

Коли слухаєш сповіді гнаних війною переселенців, відчувається, що більшість із них мріють повернутися додому. Евакуювалися вимушено, зі сподіванням, що це на місяць-два. Та війна затягується, й самою соціальною допомогою від держави та іноземних донорів ситий не будеш.

«Лише цього літа в Калуші переселенці відкрили два підприємства, — каже Андрій Найда. — Перше — це фабрика з пошиття спеціалізованого одягу для медпрацівників і представників індустрії

краси. А наприкінці липня запрацювала фірмова крамниця компанії In White. Тут представлено продукцію релокаваного підприємства: хірургічні костюми, лікарські халати, поло — загалом майже 800 позицій і 60 моделей одягу. Є спеціалізоване взуття та аксесуари».

Внутрішньо переміщені особи не лише адаптуються в Калуській громаді, а й презентують тут культуру своїх країн. Приміром, до 24 серпня в місті діяла виставка-колекція старожитностей Слобожанщини. Її представила етнофундація «Рід». На вчорашній вечір відкриття відвідувачі поспілкувалися онлайн із власницею приватної колекції — мешканкою Краматорська, вчителькою української мови та літератури Оксаною Проселковою.

«Експонати, які датуються кінцем XVIII, XIX і XX століттями, належали автохтонним мешканцям Слобожанщини, а це нинішні Харківщина, Полтавщина, Луганщина та Донеччина, — зазначила зберігачка колекції Ганна Ошепова. — Маємо пам'ятати, зберігати та відтворювати ті автентичні речі, які належать українцям».

Людмила СТРАЖНИК.

Івано-Франківська область.

Фото надано Андрієм Найдою.

Багатство Слобожанщини.

Без газети, як без хліба,

або Чому на дві дільниці — по 42 км і по 750 гривень виплат на кожну листоношу

Жителі Кіровоградщини, як і інших регіонів України, потерпають від так званої реформи «Укрпошти». Заявлена раніше панацея у вигляді пересувних відділень, на жаль, не виправдала покладених на неї сподівань — громадяни масово відмовляються від передплати друкованих видань, навіть попри те, що інформаційний простір у сільській місцевості залишає бажати кращого. Люди зневірилися, стверджують: вони роками оплачують наперед доставку газет та журналів, а монополіст лише забирає їхні гроші, а своїх зобов'язань не виконує.

Скарги на неналежну поштову доставку преси та незадовільну роботу «Укрпошти» продовжують надходити в редакції друкованих видань, до органів місцевого самоврядування, на гарячу лінію Національної спілки журналістів України. Жителі сіл і містечок обурюються: як можна з року в рік терпіти свавілля поштовиків, тим паче — під час війни. Адже інформаційна безпека теж надзвичайно важлива, а районні та міські газети — видання, які завжди дотримувались і дотримуються в своїй редакційній політиці державницької позиції, інформують населення про важливі рішення влади на всіх рівнях, розповідають про героїчну боротьбу українських воїнів, самовіддану роботу медиків, рятувальників, во-

лонтерів. Проте всі такі зусилля газетярів зводяться нанівець недобросовісною роботою «Укрпошти».

«Привозять пошту. У них немає графіка роботи! Коли приходжу, не розумію, як працюють, — повідомляє Ольга Марушак з с. Червоне Голованівського району. — Прибрали листоношу, тепер нічого не зрозуміло. Синови місяць тому мав прийти лист. Дочекалась листоноші, яка возить пошту, запитую, де лист для мого сина? Відповіла — мені сказали, що він воює, то я відправила назад. Куди? До кого?»

Пішла платити за світло — прийшли з пересувного відділення аж о 10.00. Який у них графік? Коли вони працюють? То у них планування, то ім звіти треба робити... Прийшла о

13.40 — уже все закрито. Листи відправляють адресатам назад! Чому у нас забрали листоношу?»

«Два тижні не отримуємо «Диалог», — стверджує Людмила Самченко з с. Камбурлівка Онуфріївської громади Олександрійського району. — 20 липня був останній номер. Більше не привозили на поштове відділення. Раніше самі ходили на пошту (з 1 липня посаду листоноші скоротили) по газету. А вже 2 тижні її не привозять і кажуть, що не знають причини!»

«Передплатила газети «Придніпров'я» та «Для жінок». Останній номер районки був за 22 липня, більше не приносили... Я випісую газети вже літ 30. І цього року передплатила. Чому не доставляють? Ми ж платимо за це! Мені дуже не вистачає друкованого слова. Без газети — як без хліба», — бідкається 87-річна пенсіонерка з смт Онуфріївка Олександрійського району Валентина Компанієць.

«Зробив передплату на «Сільське життя», «Нову газету», журнал «Шедра грядка» на Півріччя. Місяць минув

— нічого не отримав, — обурюється мешканець с. Мала Вільшанка Голованівського району Леонід Дубограй. — Змінилось обслуговування поштового відділення! Де ділись мої газети і де ділись гроші? Нічого не носять. Щоп'ятниці машина приїжджає, а моєї пошти немає! Минулого півріччя отримував нормально, тепер нас перевели до іншого поштового відділення, а газет немає!»

Уже давно до скарг свої клієнтів долучилися і працівники (переважно колишні) «Укрпошти».

«Проживаю в с. Злинка Новоукраїнського району. За день до звільнення мені зателефонували і запропонували звільнитися за згодою сторін, бо вирішили скоротити не одну дільницю, а дві. На «Укрпошті» я працювала 19 років. Виховую сама двох дітей. Прийшла туди раніше за всіх працівників, — скаржиться Олена Костенко. — Трудову книжку прислали, навіть не дочекавшись повернення підписаного мною договору за

згодою сторін. Залишилось дві дільниці по 42 км і по 750 грн виплат на кожну листоношу. Про яку якісну роботу і доставку газет може йтися? Це просто знушання над тими листоношами, які залишилися».

Скаржаться поштовиків на незрозумілу політику «оптимізації», на мізерні зарплати, на необхідність долати з важкими ношами «супутніх товарів» десятки кілометрів...

Проте і ті, й інші скаржаться лише в поодиноких випадках. Насправді ж тих, хто постраждав від свавілля оператора, в сотні разів більше. Просто громадяни вже давно махнули рукою — хоч багато хто з них через недолугу «реформу» втратив роботу, сотні гривень за недоставлену періодику, не отримав належних поштових послуг, улюблених газет — судитися з монополістом не наважуються. Поки що...

Петро МЕЛЬНИК.
Кіровоградська область.

Держава інвестує, підприємці створюють нові робочі місця

За понад рік дії урядової грантової програми «єРобота» держава інвестувала в розвиток малого й середнього бізнесу 4,7 млрд грн.

Про це повідомила Перший віцепрем'єр-міністр України — міністр економіки Юлія Свириденко.

«Урядова грантова програма «єРобота», спрямована на підтримку малого й середнього бізнесу, працює вже понад рік, і за цей час 7 000 підприємців отримали гранти на започаткування чи розширення своєї справи. Загалом держава інвестувала в розвиток підприємництва через гранти вже 4,7 млрд грн. Це інвестиції не лише в активізацію бізнесу — відкрито нові компанії, діючі збільшили обсяги виробництва й опановують інші напрями — але це ще й понад 20 тисяч нових робочих місць для українців у цих компаніях», — зазначила Юлія Свириденко.

За словами посадовця, з початку запуску проекту «єРобота» у липні 2022 року:

— за програмою «Власна справа» видано 6328 мікрогрантів на 1,5 млрд грн;

— на розвиток переробних підприємств видано 485 грантів на 2,8 млрд грн;

— на садівництво та розвиток тепличного господарства видано 110 грантів на 428 млн грн.

Подати заявку на отримання гранту можуть і діючі підприємці, і люди, котрі не мають досвіду ведення бізнесу. Заяву подаються через портал «Дія» разом з бізнес-планом.

Обов'язково умовою отримання гранту є створення нових робочих місць — від 1—2 при наданні мікрогранту до кількох десятків при наданні грантів за іншими програмами. Грантові кошти повертаються державі у вигляді сплачених податків і зборів у процесі діяльності підприємства впродовж трьох років.

Експерти Інституту досліджень авторинку проаналізували статистику реєстрації транспортних засобів у серпні 2023 року, описали динаміку ринку та визначили, які легковики мають найбільшу популярність.

Як свідчать результати дослідження, у серпні співгромадяни придбали 6 тисяч нових легкових автовок. Це на 46,7% більше, ніж у серпні минулого року, і на 13,3% більше, ніж у липні 2023-го. Такий показник виявився рекордним не лише за останні 12 місяців, а й з часів повномасштабного вторгнення. Тож ринок нових авто в Україні поступово відновлюється та зростає, проте до показників, які були до 24 лютого 2022 року, ще далеко: тоді в середньому продавали майже 10 тисяч легковиків щомісяця.

Обласна програма «Нова оселя», що діє на Київщині, передбачає забезпечення новим житлом мешканців регіону, які втратили свої домівки внаслідок повномасштабної агресії РФ. Нині в її рамках нові квартири вже отримали 42 сім'ї з Київщини. Ключі від 31 квартири вручили на початку року, ще 11 — у серпні.

Про реалізацію програми розповів на брифінгу директор департаменту містобудування та архітектури Київської ОВА Ярослав Янович.

«За соціальною програмою «Нова оселя» передбачено викуп готових квартир у забудовників. Списки родин, які беруть участь у програмі, формують територіальні громади на підставі затверджених виконавчими комітетами органів місцевого самоврядування реєстрів сімей, виходячи з місця розташування та площі втраченого майна, кількості мешканців квартири разом із неповнолітніми, а також обтяжуючих обставин, які впливають на добробут родини, з урахуванням наявних пропозицій від забудовників», — повідомив посадовець.

ЗАКІНЧЕННЯ
НА 9-Й СТОР.

Бомба

Зенітник Сергій Жайворонок розповідає, що під час недавнього обстрілу Кругляківки Куп'янського району одна російська бомба ФАБ-500 не вся вибухнула. Із 500 кілограмів тротилу залишилось кілограмів 5. Росіяни вдосконалюють бомбу, роблять її керованою. Приробляють крила, електроніку керування. Вдосконалення насправді просте й примітивне, але бомба вже стає надзвуковою ракетою.

Сергій каже, що останнім часом обстріли почастишали — касетними

Сергій Жайворонок в автомобілі.

бомбами, артилерією, неочікувано прилітає ворожа авіація.

У Сергія автомобіль без переднього скла. Скоро волонтери привезуть інший, а цей заберуть на ремонт. А поки що з провітрюванням і їздять. Сталося це так. Їхали з бійцями, мінний обстріл. Впала міна, і дерево від вибуху завалилось на автомобіль наших військовиків. «Сиділи всі ми, кілька секунд мовчали. Такий був шок», — каже Сергій.

Олександр КЛИМЕНКО.
Фото автора.

Залишки російської бомби-ракети.

Сон про Херсон

Пам'яті херсонського журналіста, власного
кореспондента «Голосу України» Сергія Яновського.
Він розповів би про це, якби був живий...

Потяг Київ — Херсон проїздить ділянку, поруч з якою у 2022 році проходила лінія фронту. У полі зору — жодної вцілілої будівлі. Зірвані дахи, зруйновані стіни. За іронією долі, село називається Мирне. Легендарна Чорнобаївка перебуває в дещо кращому стані. Туди якраз повертається сім'я, що на сусідніх полицях, — подружжя з хлопчиком років дев'яти. Вони радо показують свій дім, а потім — позеленілі «ставочки» поруч із залізничним насипом — з низин ще не зійшла вода після підриву Каховської ГЕС. Дівчина, котра їде провідати батьків, вказує на зарослі бур'янами, але ще помітні глинисті насипи — там були оборонні укріплення. «Наші?» — співрозмовниця заперечно хитає головою, уникаючи прямої відповіді, немовби йшлося про нечисту силу...

церкви потроху заростає бур'янами дитячий майданчик, поруч — невеликий будиночок із залишеними в поспіху на веранді іграшками, садок, який і зараз має охайний вигляд... Яким же красивим, певне, він був до війни...

Саме в цій церкві настоятель Сергій Чудинович на початку повномасштабного вторгнення відкрив... благодійний заклад харчування і безплатну перукарню. Вивізиши у безпечне місце дружину й чотириох дітей, священник повернувся до своєї релігійної громади. Нужденним панотець роздавав продукти й ліки, відспівував українських воїнів, зокрема херсонську тероборону. Згодом окупанти «поговорили» із Сергієм Чудиновичем в одній із херсонських катівень, після чого батюшці довелося виїхати з окупації... Потім — прильоти, повінь, знову прильоти...

На зупинці біля храму сидить чоловік без руки і жінка. Вони розповідають, що отець Сергій час від часу приїздить, але поновлювати діяльність громади поки що не наважується.

На Острові є й церква УПЦ (мп), освячена на честь Касперівської ікони Божої Матері. Вона постраждала менше. Кілька парафіянок готують приміщення до завітранньої служби. Літня жінка із полудою на очах навіпомацки чистить підсвічник...

Східна, низинна, найближча до лінії розмежування частина Острова пошкоджена повністю й обстріляна найбільше — маршрутки сюди не їздять, вікна-двері, а подекуди й дахи будівель відсутні, людей майже не видно...

Кілька молодиків роблять насип під сусідським парканом. У відповідь на питання, навіщо, запрошують мене до хати.

Стіни голі, штукатурка осипалася, стеля — чорна... «Коли росіяни підірвали ГЕС, будинок затопило з дахом... Ми все згрібаємо — меблі, ковдри, мул — ось на цей возик, і складаємо там під тином. Буде сміттєвоз колись їхати — забере...»

На вулиці обриває перестиглий виноград беззуба бабуся з двома довгими, але чимось навіть привабливими іклами. Запитую: «Ви тут живете? Певне, важко, страшно...» — «Ні, ми сюди купатися приїхали... Живу в квартирі, а там дуже жарко...» Авжеж, в цьому місці був гідропарк — певне, жінка купається тут багато років. Жити, як раніше, незважаючи ні на що, — одна з небагатьох доступних їй форм спротиву.

Пляж, пофарбована у синє й жовте пристань... З причалу відкриваються фантастичні краєвиди дельти Дніпра. Якийсь чоловік, роздягнувшись, заходить у воду, запрошує купатися — відмовляюся. Чую виразний, аж занадто виразний, звук польоту джмеля. Підводжу голову — квадрокоптер.

На зворотному шляху перехожий попереджає, що в дельті час від часу працюють російські снайпери, які прострілюють і пляж. Тим часом у голові прокручується фраза: «Ні, ми сюди купатися приїхали...» Мене проваджає джміль-квадрокоптер...

Вдома пані Тетяна розповідає, що внаслідок підриву Каховської ГЕС її сім'я втратила дачу, яку будувала двадцять років. «У 2022-му я консервувала, як ніколи в житті. Не знала, що буде далі — тож запасалася, як і чим могла... Лише домашнього вина триста літрів заготовувала... Погріб затопило... Та що там погріб — поруч з нашою дачею, коли вода спадала, човни лишалися висіти на дахах будинків... Старі, немічні тонули... Я вже мовчу про собак на прив'язі». Жінка озвучує кількість загблих внаслідок повені, яка у кілька десятків разів перевищує офіційні дані. Цього разу я широкосподіваюся, що джерело інформації недостовірне.

За українську мову забирали «на підвал»

На Центральному ринку чоловік років сорока п'яти показує мені руки. Зап'ястя охоплюють глибокі

круглі шрами, на руках — численні опіки від цигарок, на голові — рубці невідомого походження, втім, надто прямі, аби бути випадковими... Співрозмовник розповідає, як окупанти півтора місяця знущалися з нього, називає вже відому мені адресу — вулиця Пилипа Орлика, 15. Там, де до повномасштабного вторгнення був бізнес-центр, «асвабдители» влаштували катівню, куди кидали ветеранів АТО/ООС, волонтерів, активістів спротиву... Вийшовши на волю, люди не могли оговтатися місяцями, ще й досі відмовка «орки на підвалі тримали» використовується, аби пояснити чимесь нездоров'я або дивацтва.

Місце перебування багатьох в'язнів херсонських катівень досі не встановлено — ймовірно, їх вивезли на територію, підконтрольну рашистам. Відомі випадки, коли «на підвалі» забивали до смерті — припускаю, далеко не всі...

Незважаючи на ризик, херсонці всіляко перешкоджали окупантам — наприклад, зливаючи ЗСУ координати склупень живої сили і ворожої техніки. Коли ж заподіяти реальну шкоду було неможливо, малювали чи розвішували українську символіку. Більшість графіті у місті — патріотичні, матюки, якщо і трапляються, то на адресу окупантів.

Пані Тетяна каже: «От стоїть у дворі рашистська техніка. Дивляться орки — а на їхньому БТРі наш прапор. Вони його знімають, кидаються по кварталу шукати, хто ж почепив, а коли повертаються — вже новий прапор висить... Іх не боялися, говорили в очі: ми вас сюди не звали, ідіть геть... Мій хрещеник у себе на балконі синьожовтий стяг повісив — але сусідки сказали зняти».

Оксана Погосій, координатор волонтерського «б'єднання» «Справа громад Херсон», розповідає: «Коли Україна перемогла на Євробаченні, діти співали «Стефанію» — «нічого за це їм не було?» — «Тож вони у себе по дворах співавали, не в окупантів під носом. А так, звісно, орки нашу пісню, взагалі нашу мову не сприймали. За українську могли й «на підвалі» забрати і не дивилися, чи літня людина, чи з хронічними хворобами, чи підліток...»

Плетуть Перемогу — ніде яблуку впасти

У херсонському осередку «Справи громад» велелюдно, чимало молоді, є навіть школярі. Тимур, наймолодший з волонтерів, збирається в третій клас. На жаль, здобуватиме знання дистанційно — через постійні обстріли відновлення очного навчання в області відклали. Хлопчик розповідає про Запорозьку Січ, про визвольні змагання 1917—1921 років і навіть про японську мафію... Каже, що читає «Холодний Яр» Юрія Горліса-Горського і складає власну книжку — вже завершив розділи про Богдана Хмельницького, Івана Мазепу, Самійла Кішку... «А про сучасність пишеш?» — запитую, уявляючи щось на штиб щоденника Анни Франк чи Поліни Жеребцової. Тимур каже, що неодмінно напише, тільки-но завершить дослідження козаччини. Він уже вмів плести, керувати і згортати маскувальну сітку. Жінка старшого віку чи то з гордістю, чи то із сумом коментує: «Бачите, яке в нас росте покоління...»

У сусідній кімнаті чоловік майструє нову дерев'яну раму для плетіння — людей в осередку дос-

татньо, аби виготовляти дві сітки паралельно. Пані Оксана каже: «Останнім часом волонтери з тилових регіонів скаржаться, що втомлюються, втрачають мотивацію. Раджу їм їхати в гості до нас, на Херсонщину. Під обстрілами швидко з'являється мотивація працювати на Перемогу...». Згадує наш київський осередок, котрий у березні 2022-го, коли існувала загроза окупації столиці, гув як вулик — а зараз приходять коли троє, коли п'ятеро...

Утім, окрім відчуття фізичної небезпеки, спонукає волонтерити інший чинник — у Херсоні майже немає роботи... З десятка крамниць на вулиці працює одна-дві, решта — зачинені, забиті дошками, заграмотовані, подекуди отруйно-зеленою фарбою написано «разграблено»... А як же не буде «разграблено», коли «асвабдители» покрали навіть умивальники й унітази з привокзальної вбиральні... Під час обшуку в оселях патріотично налаштованих херсонців могли забрати не лише гроші, дорожочинності, а й, наприклад, манометр... Не гребували навіть батареями центрального опалення, дверними ручками та вживаними туалетними йоршиками...

Зрозуміло, що після восьми місяців такого «господарювання» велич підприємства також розграбовані або пошкоджені внаслідок бойових дій. Нема де працювати — виїздити молоді: до Миколаєва, Одеси, Києва... Бігброд на одній з центральних вулиць Херсона обіцяє «високооплачувану роботу в безпечному регіоні». Нема кому витратити гроші — зачинаються дрібні бізнеси: магазинчики, кав'ярні, перукарні... Робочих місць стає менше. Виїздити молоді. Коло замикається...

Жінки в осередку доплітають і знімають з рами сітку (на знімку). Ідучи додому, кожна отримує буханець ще гарячого (і надзвичайно смачного) хліба — паляниці прикрашають тризубом, зображенням каліни чи колосся... Хлібом частують військових, фронтових волонтерів, співробітників станції переливання крові... Решту роздають нужденним.

Буханці готують неподалік. Дехто з пекарів після зміни поспішає плести сітку. Хліб — це також зброя, також робота на Перемогу...

На згадку пані Оксана дарує мені магнітик, на якому двійко кошенят тримають по кавуну. Іх малює харківська майстриня Оленка Десюшка — херсонські котики вже стали неформальним символом волонтерської організації...

***

Повернувшись у світ велелюдних столичних вулиць, я зауважую, що кияни навіть не здогадуються, які вони щасливі. Є робота, справно працює система трудових і соціальних виплат. Чи не в кожному дворі — відчинена крамниця і гральний майданчик, де повно дітлахів; вікна засклені, а не затулені дерев'яними щитами; на столі щодня свіжий хліб, на стіні — синьожовтий прапор, на вулицях — українська мова... І все це щастя — без ризику втрапити «на підвалі» чи загинути внаслідок артобстрілу... Тепер я ціную ці прості речі. А з магнітика на холодильник на мене щовечора дивляться херсонські котики: «Що ти сьогодні зробила для Перемоги?».

Тетяна ДРУЖЕНКО.
Київ — Херсон — Київ.

Фото автора.

P.S. Запитавши в однієї з героїнь матеріалу, що найбільше потрібно в Херсоні, почула у відповідь: «Привези нам мир і Перемогу». Також не завадять маскувальні сітки, генератори, повербанки, медикаменти, консерви, печиво, солодоці, їжа швидко приготування...

Про тихі ночі і гуманітарку

На вулицях Херсона мало людей. Здебільшого пенсіонери. За кілька днів у місті я один-єдиний раз побачила візочок з немовлям. Центральну площу городяни омивають — на бруку видно чіткий слід від прильоту.

Більшість закладів працює до обіду. За словами городян, трамваї курсують до третьої, маршрутки — до шостої. О сьомій вечора місто майже порожнє — хіба що з ЦУМу розходяться останні покупці, а в кафе неподалік декілька військових п'ють каву (саме каву, адже після 15-ї алкогольні напої продавати заборонено). Центральними вулицями проїздять поодинокі приватні легковіки або армійські темно-зелені позашляховики з тонованими вікнами.

З дев'ятої вечора до п'ятої ранку триває комендантська година. Вночі в ясномо небі летять Персеїди — метеори, якими нема кому милуватися... Беззвучне нерухоме повітря виразно розвінчує удари виходів і прильотів. Відходжу від вікна на кухню. В ньому давно бракує зовнішньої шибки, внутрішня тріснула від вибухової хвилі.

«Як спала?» — запитує мене вранці гостинна пані Тетяна. Відповідаю, що півночі не могла заснути, так було гучно. Господиного поблажливо усміхається: «У нас давно не було настільки спокійної ночі. Ми вже орієнтуємось, де, хто, з чого стріляє... Якщо близько, ховаємось в коридорі. Одного разу я стояла на вулиці і випадково згадала, що потрібно децю купити. Щойно зайшла до магазину — і прилетіло саме туди, де була хвилину тому». Пані Тетяна з чоловіком не виїздили з області. Зараз вони живуть у квартирі, опікуються породистою доччиною кішкою — діти виїхали. Окрім власної оселі, дбають про полив вазонів та усунення аварійних поломок у кількох сусідських помешканнях.

Вранці жінка їде по гуманітарну допомогу. Вона безробітна, чоловік працює охоронцем, але зарплату одержує нерегулярно і не в повному обсязі. Перехожих не видно. Можна було б сказати, що містом прокотилася чума — але ні, ним пройшов «руській мір». Хвиль міграції з Херсона було декілька — перші біженці тікали від окупації, другі, вже після визволення 11 листопада, — від постійних обстрілів, відсутності води, світла, останні, після підриву ГЕС, — від високої води і руйнацій... За інформацією однієї з релігійних громад Херсона, 26 її постійних членів виїхали за кордон, 22 — в інші регіони, ще 22, переважно літні люди, залишилися...

Серед спустошеного міста на площі стоїть тисячний натовп — городяни зміжкою вишикувалися за гуманітаркою.

Без черги пропустити десяток дітей, дідуся без ноги... З вантажівки роздають невеликі картонні коробки, зчиняється галас, штовханиця, двоє молодиків у голові черги починають бійку... Водій зачинає кузов і рушає геть. Натовп поволі розходиться...

Човни висіли на дахах будинків

Карантинний острів (для херсонців — просто Острів, він же мікрорайон Корабел) — частина міста, найбільш постраждала від повені та обстрілів. Лише в середині серпня там з'явилося світло — тутешні з 6 червня, тобто понад два місяці, жили без електроенергії. Питну воду привозять цистерною — очі набирають її у пляшки й бутлі.

На ринку працюють поодинокі крамнички, кілька пенсіонерок продають городину. Торговельно-розважальний центр неподалік зруйновано щент — із-за вибитих дверей визирає понівечений ескалатор...

На будівлі храму Покрови Пресвятої Богородиці ПЦУ висока вода залишила позначку: нижня частина стін сіра, верхня — біла. У дворі

Церковні свята за новим календарним стилем

З початком церковного новоліття, що припадає на 1 вересня, ПЦУ та УГКЦ перейшли на новоюліанський календар. Отже, дати нерухомих свят, постів, загальниць, днів ушанування пам'яті святих перемістилися на 13 днів назад (відзначатимуться на 13 днів раніше). Наприклад, сьогодні православні віряни вшановують батьків святого Іоана Предтечі, пророка Захарію і праведну Єлисавету.

Перше велике дванадцять свято у церковному новолітті, Різдво Пресвятої Богородиці, святкуватимемо 8 вересня, у п'ятницю. Наступного дня — пам'ять праведних Богоотців Іоакима й Анни, а також День молитви за сім'ю. 14 вересня відзначатимемо Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього. Пам'ять святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії вшановуватимемо тепер 17 вересня. Також у другій половині цього місяця вшануємо пам'ять благовірного князя Ігоря Чернігівського та Київського (правнука князя Ярослава Мудрого), преподобного Феодосія Манявського (одного з засновників Манявського скиту), апостола та євангеліста Іоана Богослова. 1 (а не 14) жовтня — Покрова Пресвятої Богородиці, Архістратига Михайла — 8 листопада (замість 21 листопада) (замість 4 грудня), Андрія Первозваного — 30 листопада (замість 13 грудня). День святого Миколая — 6 грудня (замість 19 грудня). З 15 листопада по 24 грудня триватиме Різдвяний піст, а Різдво Христове святкуватимемо 25 грудня. Собор Пресвятої Богородиці — 26 грудня (замість 8 січ-

ня). Шедрий вечір, день святої Маланки — 31 грудня (замість 13 січня).

У наступному році також свята «пересунуться» на 13 днів назад.

А от Великдень у 2024 році буде 5 травня. Ця дата є спільною і для тих, хто дотримується юліанського, і для тих, хто живе за новоюліанським календарем. Адже календарна традиція щодо обчислення Пасхалії є загальною для всіх Помісних Православних Церков.

З нагоди переходу на новий церковний календар, презентація якого відбулася на сторінках нового науково-публіцистичного часопису з богослов'я, філософії, історії, соціології та релігієзнавства «Церква і суспільство» в Київській православної богословської академії, митрополит Київський і всієї України Епіфаній звернувся до українців і побажав «усім терпіння, здоров'я і сил, аби гідно зустріти все, що є «за порогом» цього нового відтинку нашого життя».

Підготовка до історичного рішення щодо переходу на більш сучасний і точний новоюліанський календар, яким уже давно послуговується більшість Помісних Православних Церков, тривала кілька років. Як зазначив митрополит Епіфаній, рішення було прийнято свідомо, поступово і зважено, соборно — через ухвали Синоду, Архієрейського собору і Помісного собору. Таким чином, за його словами, було зроблено ще один вагомий крок до нашої духовної незалежності від росії.

Водночас у ПЦУ нагадують, що Помісний собор зберіг за парафіями та монастирями, які цього бажають, право використовувати старий (юліанський) календар. «Календарна реформа буде проходити без примусу, спокійно і розважливо, даючи всім можливість

прийняти необхідні зміни поступово й усвідомлено», — повідомляють у ПЦУ.

Митрополит Епіфаній також зазначив, що молиться перед Господом за безпеку і захист школярів і студентів, вчителів і батьків, які розпочали черговий навчальний рік в умовах війни. «Пам'ятаймо, що за можливість розпочати навчання в рідних українських школах, так само, як і молитися в рідних українських храмах, ми вдячні Богові та нашим мужнім воїнам-захисникам, які платять за це дуже високу ціну — аби Україна мала сьогодні й майбутнє, аби ми мали СВОЮ Україну», — наголосив предстоятель ПЦУ.

Світлана ЧОРНА.
Фото з відкритих джерел.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Держава інвестує, підприємці створюють нові робочі місця

ПОЧАТОК НА 7-Й СТОР.

Ярослав Янович зазначив, що власниками нових осель за програмою можуть стати ті, чие житло неможливо відновити шляхом поточного, капітального ремонту чи реконструкції або ж це економічно недоцільним.

Нові квартири отримали родини з Бишівської, Бородянської, Бучанської, Васильківської, Гостомельської, Дмитрівської, Іванківської, Ірпінської та Макарієвської громад. Це багатодітні сім'ї та сім'ї з дітьми й вагітними жінками; родини, що мають чоловіків, які перебувають у лавах ЗСУ, російському полоні; сім'ї, які втратили рідних через вторгнення російської федерації в Україну.

Нові помешкання розташовані у Броварах, Богуславі, Борисполі, Ірпені та Макарові. Квартири мають від однієї до п'яти кімнат.

«Програма «Нова оселя» продовжує працювати. Цього року в планах придбати ще 14–16 квартир. Ми робимо все можливе, щоб якомога більше сімей повернули те, що в них забрала війна», — наголосив директор департаменту містобудування та архітектури.

На Київщині загалом через дії російських окупантів пошкоджені понад 24,5 тис. житлових об'єктів. Сьогодні ведуться активні роботи з відбудови і прикриття, і багатоквартирних будинків.

Підсумовував
Віктор БОНДАР.

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів (майна) АТ "АЙБОКСБАНК"

Номер лоту:	Коротка назва майна в лоті:
G22N024784	Садовий будинок, загальною площею 132,9 кв.м., житловою площею 48,3 кв.м. що розташований за адресою: м. Київ, "Берізка" садове товариство (Дарницький р-н), вул. Садова 73, буд. 32-А, РНОМН 562317880000 та земельна ділянка, загальною площею 0,0311 га., що розташована за адресою: м. Київ, "Берізка" садове товариство (Дарницький р-н), вул. Садова 73, земельна ділянка 32-А, кадастровий номер 8000000000:90:868:0021, РНОМН 562285480000
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/169903 Дата проведення аукціону: 18.09.2023 р.	
G3N024785	Право вимоги за кредитними договорами: №108/2007 від 05.08.2011 (№108/2007 від 30.07.2007), №120/2007 від 05.08.2011 (№120/2007 від 17.08.2007), що укладені з фізичною особою
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/169905 Дата проведення аукціону: 18.09.2023 р.	
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайтах організаторів торгів: https://www.fg.gov.ua/aktiv-i-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv
GL18N024786	Право вимоги за кредитним договором № 27/2015 від 28.10.2015, дебіторська заборгованість за договором овердрафту № 27/2015 від 28.10.2015 та договором РКО №НВ-13331 від 26.11.2010, що укладені з суб'єктом господарювання
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/169899 Дата проведення аукціону: 27.09.2023 р.	
GL18N024787	Право вимоги за кредитним договором №01/2017 від 13.01.2017 та дебіторська заборгованість за кредитним договором №01/2017 від 13.01.2017, що укладені з суб'єктом господарювання
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/169900 Дата проведення аукціону: 27.09.2023 р.	
Час проведення аукціону:	Електронний аукціон розпочинається в проміжок часу з 9-30 год. до 10-00 год. Автоматичне покрокове зниження ціни лоту – розпочинається в проміжок часу з 9-30 год. до 10-00 год. та завершується в проміжок часу з 16-15 год. до 16-45 год. (загальна тривалість складає 6 годин 45 хвилин); Етап подання цінових пропозицій - з 16-15 год. до 17-00 год. (загальна тривалість складає 15 хвилин): - Період подання закритих цінових пропозицій – з 16-15 год до 16-55 год. (загальна тривалість складає 10 хв) - Період подання цінової пропозиції – з 16-25 год. до 17-00 год. (загальна тривалість складає 5 хвилин)
Місце проведення аукціону:	ЄДИНИЙ КАБІНЕТ - Посилання на перелік організаторів відкритих торгів (аукціонів): https://www.fg.gov.ua/aktiv-i-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv

Втрачене посвідчення учасника бойових дій (УБД) серія ЮА № 052877, видане Оксуківському Юрію Йосифовичу 19.05.2015 року, вважати недійсним.

Втрачений диплом про вищу освіту серія ЛЕ N003425, виданий 30 червня 1994 р. Київським державним університетом ім. Т.Г. Шевченка на ім'я Менделуца Євген Володимирович, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення дитини з багатодітної родини, ДБ № 357927, видане службою у справах дітей та сім'ї Солом'янської районної в м. Києві Державної адміністрації від 08.10.2018 р. на ім'я Матьошко Софії Сергіївни, вважати недійсним.

Втрачений атестат, виданий Київською школою № 174 на ім'я Вакалюк Олени Іванівни, 1976 р., вважати недійсним.

Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Рудченко О. В. розшукує:
1. Мхана Рамі С. А., останнє відоме місцезнаходження : АР Крим, с.Фонтани, вул. Кирпичишли, буд.6.
2. Белікову Лілію Анатоліївну, адреса: Донецька обл., Петровський р., сш. Вугледар, вул. 13 Десантників, буд. 51, кв.51.
3. Богма Валерія Михайловича, адреса: Херсонська обл., Голопристанський р., с.Геройське.
4. Лавриненка Ігора Миколайовича, адреса: Чернігівська обл., Бобровицький р., с.Озеряни, вул. 8 Березня, 37.
5. Прищепу Юлію Юріївну, адреса: м.Київ, просп. Науки, буд 21 гурт.
6. Сливку Аркадія Григоровича, адреса: м.Хмельницький, вул. Амосова, буд 21/1.
7. Бобровник Андрія Володимировича, адреса: м.Київ, Оболонський пр., буд. 14-В, кв. 118
Інформація для зв'язку - м.Київ, вул. Панаса Мирного, 7, оф.2, тел.+380732070789, e-mail: AR0732078789@gmail.com

ОГОЛОШЕННЯ щодо продажу активів АТ "МР БАНК"

Номер лоту:	Коротка назва лоту/номер кредитного договору:
G21N024789	Основні засоби в кількості 65 одиниць, перелік наведено у публічному паспорті активу
Місце проведення аукціону:	www.prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	12.09.2023
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайті: www.prozorro.sale
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	https://www.fg.gov.ua/passport/55514

Під крилами «діамантових ангелів»

У Вінницькій обласній клінічній лікарні імені академіка Ющенка інсульти лікують за методикою світових клінік.

Колектив інсультного відділення № 22 Вінницької обласної лікарні імені академіка Ющенка першим у нашій державі удостоєний нагороди «діамантовий ангел». Таких відзнак мають дві: першу отримали у 2018 році на Європейському конгресі медиків в італійському Мілані, другу — у 2023-му в Мюнхені (ФРН). Це найвища нагорода за рятування життя при гострому інсульті від міжнародної ініціативи лікарів ANGELS.

До цієї ініціативи створене у 2004 році інсультне відділення № 22 долучилося у 2016-му. Співпраця зі світовою медичною спільнотою дає можливість отримувати доступ до сучасних рекомендацій та технологій при лікуванні інсультних пацієнтів.

Як вінницькі медики опинилися під крилом «ангелів», автору публікації розповіли завідувачка інсультного відділення Тетяна Височанська та лікарка Тетяна Костенко.

«Від самого початку у нас сформувалася команда, готова працювати по-новому, — каже вона. — Саме це є головною запорукою визнання на міжнародному рівні. Щоправда, треба згадати про надійну і постійну підтримку двох професорів нашого медичного університету імені Пирогова — Сергія Московка і Валерія Іванова. Без них неможливо було б вийти на сучасний рівень роботи».

Три золоті години — на порятунок пацієнта

За що медики отримали відзнаки? Якщо говорити просто, колектив відділення удосконалив процес надання допомоги пацієнтам з інсультом. Вони зуміли «зламати» старий варіант і запровадити новий.

— Раніше хворого із симптомами інсульту «швидко» доставляли у найближчу лікарню, — розповідає завідувачка Тетяна Височанська. — Там його обстежували, починали лікувати, а тоді передавали до нас. Втрачався час. Пацієнт вчасно не отримував спеціалізовану допомогу. А втрачений час — це втрачений мозок. Що швидше почати лікування, то більше шансів на одужання.

Зміни, про які йдеться, ініціював професор Вінницького медуніверситету імені Пирогова, кардіолог Валерій Іванов. За його пропозицією та активною участю Тетяни Височанської було створено «Школу для медиків першого контакту з ін-

сультним пацієнтом». У ній навчали медиків швидкої допомоги, районних лікарень. Йшлося про долучення до роботи в нових умовах — зміни маршруту пацієнта з гострим порушенням мозкового кровообігу, з місяця події його доставляли одразу у Вінницю в інсультне відділення без огляду в районній лікарні.

— З такою пропозицією ми прийшли до департаменту охорони здоров'я, — продовжує Тетяна Височанська. — Керівництво з розумінням поставилося до нашої ініціативи, практичну допомогу надавала головний спеціаліст управління Світлана Швидюк. Активно підтримує нас відтоді і дотепер професор Сергій Московко — завідувач кафедри неврології та нейрохірургії університету імені Пирогова. У пацієнтів і медиків є чітко визначений час — три години. Його називають золотим. Відтоді, як сталася мозкова катастрофа, і до доправлення хворого до нас у відділення маємо вкластися у згадані три години. Якщо вдається це зробити — у хворого зберігається шанс на врятування життя.

Телефон завжди у кишені чергового лікаря

Дехто зі скептиків може сказати: «Що ж вони особливого придумали? Змінили маршрут і все?..». Насправді зміна маршруту «швидких» з інсультним хворим — це тільки частина багатьох змін. Починається все, як каже Тетяна Григорівна, зі звичайного телефону. Цей телефон з єдиним номером завжди у кишені чергового лікаря. Його номер знають у кожній бригаді «швидкої» та в кожній районній лікарні й одразу повідомляють про пацієнта з місяця події судинного епізоду.

— Коли мозкова артерія закупорена тромбом або атеросклеротичною бляшкою, припиняється кровоток, не надходить кисень, — каже лікар. — Це і є причиною інсульту. Головний мозок вкрай чутливий до відсутності кровотоку. Його тканини починають стрімко вмирати. За кожну хвилину пацієнт втрачає 1,9 мільйона нервових клітин! Рятують хворого методом тромболітичної терапії. Це «золотий» стандарт при лікуванні інсульту у всьому світі. Пацієнту вводять препарат «Актилізе» — найефективніший на нинішньому етапі. Забезпечують ним за державні кошти. Втім, спершу необхідно не за-

На міжнародній конференції у Мюнхені другого в історії відділення «діамантового ангела» отримувала лікарка Тетяна Костенко (на знімку праворуч), поруч — професор Сергій Московко, завідувач відділення Тетяна Височанська (ліворуч).

пізнитися — доправити хворого в лікарню у його «золотий» час.

— Повідомлення про те, що «швидка» везе до нас пацієнта, є пріоритетним у роботі відділення, — продовжує Тетяна Височанська. — Після дзвінка персонал готується до його зустрічі. До справи долучається вся команда. Створення «зеленого коридору» забезпечує черговий лікар. Він попереджає лікаря-рентгенолога, який робитиме комп'ютерну діагностику. Якщо це у неробочий час, рентгенолога викликають з дому. У нас томограф працює 24/7!

При обстеженні СКТ присутній черговий лікар. Разом із рентгенологом аналізують отриманий результат дослідження і вирішують, чи може хворий бу-

ти кандидатом на тромболітичну терапію.

Співрозмовниця уточнює, що ухвалення такого рішення є дуже важливим моментом. Адже існує низка обмежень, протипоказань для такої терапії. За необхідності радяться з професором Сергієм Московком. Турбувати його доводиться інколи серед ночі.

Пані Тетяна показує журнал із записами прийняття пацієнтів. Частина прізвищ виділена кольором. «Це ті, хто потрапив до нас у неробочий час або у вихідні чи святкові дні», — уточнює пані Тетяна. Горгаю сторінки, вони ряблять від записів, помічених кольором. Мені показали журнали за період 2020—2023 років. Коли більшість із нас відпочиває чи бачить вночі сні, медики інсультного можуть рятувати комусь життя.

— Якщо правильно і швидко все робити, можна встигнути довести хворого з будь-якої точки області, — каже Тетяна Григорівна. — Маємо приклади, коли встигали з Пішанки, Оратова, Погребища... Якщо організуватися, «швидка» вчасно доїде навіть із села на краю області. У нас був 17-річний пацієнт, якого вчасно доправили з Оратова. Після лікування він вийшов від нас самостійно. Пригадую ще одного хворого 19-річного віку. Теж врятували. З ними не запізнилися ні їхні рідні, ні колеги у громадах, і ми свою роботу зробили. Коли ставимо на ноги пацієнта, радіємо, здається, більше, ніж їхні сім'ї».

Для порівняння

За інформацією, наданою пані Височанською, протягом неповних семи місяців нинішнього року у їхньому відділенні виконали 130 тромболітичних терапій. Першу з них провели у

ФАКТ

Інсульт — це «кілер», який цілить у голову. Втрачений час — це втрачені можливості відновлення мозку. Що швидше почати лікування, то більше шансів на одужання.

2007 році. Тоді вона була перша і єдина за весь рік. Стільки ж було у 2008-му. У 2009-му — 6, 2010-му — 14, 2013-му — 37, 2015-му — 61. Нині таку методику застосовують у середньому протягом місяця 20—25 разів. Це не просто цифри. За кожною з них — врятоване життя!

Нині в області налічується дев'ять центрів з лікування гострого інсульту. Щоправда, не у всіх із них роблять тромболізис.

База передового досвіду для колег з усієї держави

Вінницька обласна клінічна лікарня стала першою серед медичних закладів держави, де запровадили нову схему доправлення і порятунку хворих. Мінохорони здоров'я належно оцінило роботу вінничан, визнано її ефективною. До медзакладу почали направляти медиків з інших областей, аби переїмали досвід.

— У нас побувала майже вся Україна, — продовжує Тетяна Височанська. — Ми створили школу лікування інсульту. До речі, ще однією новинкою стало запровадження ранньої реабілітації. Дехто скептично ставився до цього, інколи з подивом запитували: «Ну яка може бути реабілітація, якщо не завершено лікування?». Ми довели, що може. За нашою методикою, процес реабілітації починається мало не з першого дня перебування пацієнта у відділенні.

У 2016-му до Вінниці прибули представники Міжнародної ініціативи AngelsInitiative. Гості були приємно здивовані тим, що побачили у 22-му відділенні. Наш лікувальний заклад долучили до міжнародної ініціативи. Медики інсультного відділення могли б робити більше. Втім, не все від них залежить. Наприклад, потребує поліпшення матеріально-технічна база. 25 ліжок не завжди вистачає, аби розмістити усіх пацієнтів. Додаткові місця облаштовують у коридорі. На жаль, така реальність.

А як у них?

На конференції у Мюнхені у травні нинішнього року були присутні медики з 52 країн, які борються з інсультом. Вінничани взяли участь у декількох секційних засіданнях. Тетяна Костенко згадує, що звернула увагу на доповідь представника з Малайзії. Він розповів про створення у їхній країні дуже потрібної і зручної в користуванні програми для мобільного телефону. Нею можуть користуватися навіть діти, а також люди поважного віку.

— Коли людина несподівано стає очевидцем судинної події, вона може одразу повідомити про це у медичний заклад за допомогою цієї програми, — каже пані Костенко. — У мобільному додатку є ознаки інсульту. Картинки подано у двох варіантах — фото і відео. Слід порівняти, чи збігаються вони з тими, що видно у людини, яка переї тобою. А далі натискаєш кнопку «повідомити лікарю».

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Фото надано Тетяною Височанською.

ТИМ ЧАСОМ

У медуніверситеті — нові спеціальності

Майже 900 першокурсників розпочнуть навчання у Вінницькому національному медуніверситеті імені Пирогова.

Студенти, їхні батьки, викладачі зібралися у застінному сквері на території навчального закладу з нагоди посвяти першокурсників у студенти. Медичний виш Вінниці — другий у державі за кількістю студентів, зарахованих на навчання у 2023 році. Першокурсниками стали 885 юнаків і дівчат. Це найкращий показник для вишу за останні п'ять років.

Про це повідомила під час урочистостей в. о. ректора університету Вікторія Петрушенко. Вона також нагадала, що у їхньому навчальному закладі відкрито нові спеціальності — «Фізична реабілітація» та «Фізична терапія». Їх створили на вимогу часу, за період війни зросла кількість пацієнтів, які потребують лікування у таких фахівців, тому адміністрація закладу зреагувала на таку потребу.

Навчання у медичному виші відбуватиметься стаціонарно. В усіх корпусах обладнані укриття. Ними користувалися студенти і викладачі під час

оголошення тривоги протягом минулого навчального року.

Зазначалося, що студентам-медикам складніше опанувати знання дистанційно порівняно з тими, хто здобуває інші спеціальності. Хоча віддалена форма навчання, запроваджена у державі, дала поштовх для поліпшення лекційного змісту.

Привітали першокурсників начальник Вінницької ОВА Сергій Борзов та голова облради В'ячеслав Соколовий. Вони висловили впевненість, що майбутні сімейні лікарі, хірурги, кардіологи, стоматологи, медичні психологи, військові медики, фармацевти, яких готують у виші, стануть професіоналами своєї справи, будуть надійною опорою для цивільних і військових, які потребуватимуть допомоги людей у білих халатах.

«Важливо, щоб, крім знань, у вас було чуйне серце у ставленні до пацієнта», — наголошували промовці.

Студентам бажали успіхів у навчанні, а нашій країні — Перемоги!

На завершення урочистостей першокурсники одягли білі халати і зачитали клятву медика.

Порадували смугасті велетні з «Саду Перемоги»

Не лише смачна і соковита ягода, а й символ підтримки, пам'яті та вдячності — кажуть про вирощені власноруч кавуни у Новопокровській територіальній громаді на Дніпропетровщині.

Уже зібрали 1900 велетнів загальною вагою більш як 28 тонн. Третину з них передали для військовослужбовців.

«Наші герої на передових позиціях Донецького напрямку отримали 160 кавунів, на

Харківському напрямку — 140. Воїни 25-ї бригади — 105 кавунів, 457-ї бригади — 75, військовим на першій лінії оборони передали шістьдесят ягід та сто відправили військовим ППО. Для захисників, які перебувають у лікарнях міст Харків та Дніпро, ми передали по десять кавунів», — розповіли в громаді.

Також свій кавун отримала й кожна з 350 родин героїв-земляків. А ще двадцять родин

загиблих захисників.

«Виносимо щиро подяку за надане насіння кавунів у межах проекту «Сади Перемоги» та дякуємо, хто долучився до посадки, прополки та збирання цих

чудових кавунів. Ці кавуни стали не просто плодами. Вони — символ підтримки, широти та пам'яті. Разом з продовжуватимемо рости та надихати інших робити добрі справи», — додають у громаді.

Володимир
РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.
Фото Новопокровської ТГ.

МАЙЖЕ ОФІЦІЙНО

Кавуни найкраще вродили на Вінниччині...

Як повідомляє Мінагрополітики, в Україні на середину серпня зібрали 38 тисяч тонн кавунів. Загалом багаторічних культур вивезли з полів країни 50,4 тис. тонн — це п'ята частина від прогнозованих обсягів. Середня урожайність — 81,5 ц/га. Найкраще, за інформацією міністерства, багаторічні вродили на Вінниччині — 140 ц/га. В області їх уже зібрано 12,6 тис. тонн.

Цукор варитимуть п'ять заводів

На одному з підприємств Вінниччини вже виробили перший цукор з нового врожаю буряків, повідомив «Голосу України» керівник департаменту агропромислового розвитку ОВА Олег Сідоров.

За його словами, загалом у краї працюватимуть п'ять цукроварень. У кожній з них свій графік старту. Планується до середини вересня переробляти сирю

вину на всіх п'яти заводах. «Про урожайність коренів говорити ще передчасно, — зазначає співрозмовник. — Цукристі зібрано на незначній площі».

Директор Інституту кормів та сільського господарства Поділля Олександр Корнійчук розповів, що літня спека уповільнила динаміку росту коренеплодів. Зате, на його думку, мають непогану

цукристість — 14,5—15 відсотків. «Доші наприкінці серпня трохи додали у ґрунт вологі, сподіваємося, коренеплоди відновлять ріст, — каже науковець. — Заодно буде простіше копати корені. Тішить, що площі чисті від бур'янів».

Нагадаємо, на Вінниччині нинішнього року цукрових буряків приблизно на сім тисяч

гектарів більше, ніж торік. Загалом площі цукристих становлять майже 56 тисяч га. Посіви збільшили у невеликих господарствах. «Заводи пропонують гарні умови, — продовжує Олександр Корнійчук. — Дають насіння, засоби захисту рослин, їхні фахівці здійснюють супровід виробничого процесу. Крім того, господарствам простіше реалізувати цукор».

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Буковинські пенсіонерки заробляють на прожиття на чужих городах

Платять їм приблизно 70 гривень за годину

РЕАЛІЇ

74-річна Надія Іванівна із села Сокирянської громади разом із «подругами по праці», як вона їх називає, ходить до односельчан на городні та садові роботи. За годину отримує 70 гривень.

«Почала так працювати років три тому. Ідемо до тих, хто кличе: навесні — сапати город, влітку та восени — збирати врожай. От сьогодні сусідка запросила: «Дівчата, ви завтра вільні? Ідіть до мене поміди вибирати». Так і виживаємо.

Бо що тієї пенсії у три тисячі гривень? Що на неї можна купити? Заплатити за газ, світло — і бувай здоров. А на ліки вже нема. Ми з чоловіком «сердечники», нам майже щомісяця треба навідуватися до лікарні й купувати ліки, інакше справи кепські. А вони дорожчають мало не щотижня. Ще дрова треба на зиму заготовувати. Хата у селі потребує всього», — каже пані Надія.

У селі багато таких «заробітчан», зауважує

жінка. Це переважно старші люди.

«Є різного віку: по 60 років, і такі, як я, і старші. Хто відчуває, що ще щось трохи може, то йде. Одна 83-річна жінка молодим мовить: «Ви, як не годні, то йдіть додому, а я буду робити». Молодь не дуже до цього. Кажуть, що вони — комп'ютерні люди».

Жінки виходять на роботу о 5—6-й ранку і працюють до полудня. Розпал спеки перечікують у хатах, а надвечір знову беруться до роботи.

«Мали паї, сади, тепер залишився лише один пай, який тримаємо, щоби свиням ячменю посіяти. Та ще городу 50 соток. Ото й уся господарка», — каже Надія Іванівна.

Жінка жартує, що у неї своє море роботи: помідорне, черешневе, полуничне.

Товаришшка Надії Іванівни 65-річна пані Світлана теж зазначає, що на пенсію прожити нелегко: «Треба купити цукор, олію. Світло, газ дорогі. Та й дітям хочеться часом плече підставити. На щастя,

у таких селах, як наше, де на кожному кроці — помідори, черешні, яблука, полуниця, — людина не пропаде, вона завжди може заробити».

Садовину пенсіонерки обривають, стаючи на драбину. Часом і на дерево вилазять.

«А що вдієш? Якщо мені вже платять за ро-

боту, то маю відпрацювати як слід», — вважає пані Світлана.

Жінка залучила до роботи й 12-річного внука. А той ще й однокласників привів, пише журналістка Галина Олійник.

Сергій СУЛИМА.

Чернівецька область.

Фото: Молбук.

ВРОЖАЙ

Зібрали не все через рашистські «ВІТІВКИ»

На Сумщині завершили збирання ранніх зернових та зернобобових культур. Їх обмолотили майже на 210 тис. га. Засіяно було на 600 га більше, але зібрати врожай з усіх площ не вдалося через рашистські «вітівки»: постійні обстріли, атаки безпілотників та рейди ворожих ДРГ. Тож 0,3% хлібних ланів, можна сказати, хлібороби принесли у жертву безпеці.

У департаменті агропромислового розвитку ОВА повідомляють: загалом зібрано 1 млн 122 тис. тонн збіжжя за середньої урожайності 53,5 ц/га. Тобто віддача гектара майже на 3 ц/га вища, ніж торік. Найбільші площі ранніх зернових відводили на Сумщині під пшеницю. Її з 165 тис. га зібрали 944 тис. тонн — по 57,2 ц/га. Цей показник також кращий за минулорічний на 2,1 ц/га.

За словами директора профільного департаменту ОВА Олександра Маслака, на Сумщині вистачить елеваторів та зерноскладів, аби закласти на зберігання «зайве» збіжжя, яке не продадуть одразу «з коліс». Такі послуги у регіоні надають 22 господарюючі суб'єкти — їхні ємності розраховані на 3 млн тонн. Окрім цього, 20 сільгосппідприємств області мають власні потужності загальним обсягом 1,5 млн тонн. Саме стільки збіжжя загалом — 4,5 млн тонн — за оцінками, зберігатиметься нинішнього сезону на Сумщині. Виробництво колосових разом із пшеницею культурами — соєю, кукурудзою тощо становитиме орієнтовно 3,4 млн тонн, решту 1,1 млн тонн — перехідні залишки.

Володимир ЧЕРНОВ.

Сумська область.

На знімку: елеватор фермерського господарства «Урожай».

Фото з сайту sorada.gov.ua

Є мільйон!

Аграрії Чернігівщини повідомили про намолот мільйона тонн зерна.

Отже, жнива ранніх зернових завершено у найпівнічнішій області.

Ранні зернові та зернобобові зібрано з площі 245,7 тисяч гектарів. З них пшениці — 185 тисяч гектарів, ячменю — 17,7 тисячі, гороху — 6 тисяч та інших зернових — 37 тисяч гектарів. Ці цифри повідомили в департаменті агропромислового розвитку обласної адміністрації.

Намолочено майже 1 млн 36 тисяч тонн зернових, з них пшениці — 823,3 тисячі тонн (урожайність — 44,5 ц/га), ячменю — 70,4 тисячі (39,8 ц/га), гороху — 16,3 тисячі (27,2 ц/га), інших зернових — 125,8 тисячі тонн за урожайності 34 ц/га.

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Чернігівська область.

Сьогодні в Україні хмарно з проясненнями, без опадів. Температура повітря вдень переважно 23—25 градусів тепла, на сході та півдні — до +28. Уночі — 13—15 з позначкою плюс. Вітер північно-східний, до 5—10 м/с

У НОМЕР

Почесні три кола в небі на спомин про льотчика

У місті енергетиків Ладичині на Вінниччині попрощалися з льотчиком Владиславом Римарем (на знімку). За традицією військових авіаторів під час церемонії прощання над міською площею в небі здійснив три почесні кола військовий вертоліт.

Про це написала у Фейсбуці голова Гайсинської районної військової адміністрації Людмила Головашич, яка прийшла віддати данину шани відважному лицарю неба. За словами посадовиці, молодим льотчиком पिшався батько — мати Тетяна, тато Володимир, рідні, друзі, вчителі, його земляки, всі сповнювалися гордошчів через такого надійного захисника.

«Його любов до неба була всеосяжна», — читаємо слова Людмили Головашич.

У своєму дописі вона наводить спогади про те, як капітан Римар відгукувався про свою стихію: «Щойно ти потрапляєш у небо, воно тебе забирає, і ти вже не хочеш звідти повертатися».

Владислав Римар служив у 18-й окремій бригаді армійської авіації імені Ігоря Сікорського. Загинув під час виконання завдання на Донеччині у війні з російським агресором. Сталося це 29 серпня. Неймовірна втрата для країни, для всіх нас.

Того дня обірвалося життя військових двох екіпажів вертольотів, загалом їх було шестеро.

У загиблого льотчика залишилися батьки, дружина, маленька донечка, брат. Поховали Владислава Римаря на кладовищі в рідному місті.

Вічна пам'ять і вічна слава Герою неба! Щирі співчуття рідним, побратимам, друзям, усім, хто знав відважного льотчика, людину з чуйним серцем, відданого патріота рідної країни.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Фото з Фейсбук-сторінки Людмили Головашич.

Окупанти вдарили дронами біля Дніпра та Одеси

ФРОНТ

Учора окупанти знову атакували південь і схід країни ударними безпілотниками Shahed-136/131. Силами оборони вдалося знищити 23 із 32 ворожих цілей. Як повідомив голова Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер, 17 дронів збили наші сили ППО над областю. Але, на жаль, є і влучання.

«У декількох населених пунктах Ізмаїльського району пошкоджено складські та виробничі будівлі, сільгосптехніка та устаткування промислових підприємств. Також через потрапляння уламків унаслідок збиття виникло декілька загорянь на території цивільних об'єктів», — зазначив він.

Речник МЗС Олег Ніколенко повідомив, що два російські дрони-камікадзе Shahed-136 впали та здетонували на території Румунії. «За інформацією Державної прикордонної служби України, вночі під час масованої атаки росії в районі Ізмаїльського порту російські «шахеда» впали та здетонували на території Румунії. Це є черговим підтвердженням того, що російський ракетний терор становить величезну загрозу не лише безпеці України, а й безпеці сусідніх країн, зокрема держав — членів НАТО», — підсумував він.

У небі над Дніпропетровщиною Сили оборони знищили сім безпілотників, але також є влучання, повідомив очільник ОВА Сергій Лисак. «Постраждав інфраструктурний об'єкт у Дніпровському районі. Там виникла пожежа. Наслідки уточнюються. Попередньо, без загиблих та постраждалих», — сказав він.

Ситуація на фронті стабільно важка, але контрольована. За добу (станом на ранок 04.09) відбулося понад 30 бойових зіткнень. Як повідомила заступниця міні-

стра оборони Ганна Маляр, на Бахмутському напрямку росіяни ведуть оборонні дії для стримування просування наших військ. Окупанти безуспішно здійснюють спроби відновити втрачене положення в районах Кліщівки, Курдюмівки, Озарянівки Донецької області.

За її словами, є успіхи ЗСУ в районі Кліщівки. «Загалом за час контрнаступальних дій України під Бахмутом визволено вже 47 кв. км території. Протягом минулого тижня звільнена від загарбників площа збільшена на 3 кв. км», — зазначила вона.

За даними Генштабу, на Куп'янському напрямку Сили оборони відбивають по декілька ворожих атак за день і не дають ворогу просуватися вперед. Кількість обстрілів з боку росіян залишається високою. Також на Лиманському напрямку РФ веде безрезультатні наступальні дії в районах Новогорівки та Білогорівки Луганської області.

На Авдіївському, Мар'їнському напрямках противник зосереджував основні зусилля на наступі з метою покращення тактичного положення. Там ворог даремно намагався наступати в районах населених пунктів Северне, Авдіївка, Мар'їнка, Красногорівка, Новомихайлівка Донеччини.

На Запорізькому та Херсонському напрямках ворог тримається в обороні. російська армія продовжує обстріли позицій українських підрозділів та цивільних об'єктів у Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях. Противник активно застосує баражуючі боеприпаси «Ланцет».

Крім того, Сили оборони України продовжують наступальну операцію на Мелітопольському напрямку. У процесі ведення наступальних дій ЗСУ мали успіх у напрямку Новоданилівки та Новопрікопівки. Там захисники закріплюються на досягнутих рубежах.

Олександр СЕРГІЄНКО.

МАЛЮНОК ДНЯ

Хто з мінами до нас прийде — від мін і загине!

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

СПОРТ

Ярослава — королева висоти

Легка атлетика. Діамантова ліга. Сямень (Китай). Стрибки у висоту.

1. Ярослава Магучіх (Україна) — 2.02; 2. Лія Апостоловська (Словенія) — 1.92; 3. Елеанор Паттерсон (Австралія) — 1.92...

Магучіх, яка нещодавно стала чемпіонкою світу, здобула чергове «золото» на елітних змаганнях. Завдяки цьому вона достроково відібралася до фіналу сезону Діамантової ліги, який відбудеться 16—17 вересня в американському місті Юджині.

Нагадаємо, Магучіх виборала четверту медаль у нинішньому сезоні Діамантової ліги та друге «золото». До змагань у Сямені стрибунка здобувала вищу нагороду в Рабаті (Марокко), «бронзу» — в Лозанні (Швейцарія) та Монако.

«Золото» після 1242 днів перерви

Спортивна гімнастика. Мерсін (Туреччина). Етап Кубка світового виклику.

Вісім медалей здобули українські спортсменки. «Золото» (4) — Олег Верняєв (паралельні бруси); Анна Лашевська (різновисотні бруси і вправи на колоді); Назар Чепурний (опорний стрибок).

«Срібло» (2) — Чепурний (паралельні бруси); Верняєв (вправи на кільцях). «Бронза» (2): Ігор Радівілов (опорний стрибок і вправи на кільцях).

Варто наголосити на тому, що олімпійський чемпіон Олег Верняєв повернувся до міжнародних змагань після 1242 днів перерви й одразу виборов «золото» та «срібло» престижного турніру.

Тепер головна увага — до збірної

Футбол. Чемпіонат УПЛ. 6-й тур. **1 вересня. «Вересня».**

«**Чорноморець**». **3:1.** Рівне. «Авангард». **Рефері** — Денис Шурман (Київська область). **Голи:** Яго, 35 (п), Станіслав Шарай, 45+3, Владислав Шарай, 70 — Путря, 24 (п). **Вилучено** Салюка («Чорноморець», 10, пряма червона картка).

2 вересня. «Минай». «**Шахтар**». **1:4.** Минай. «Минай-Арена». **Рефері** — Дмитро Бондаренко (Одеса). **Голи:** Гунічев, 72 — Матвієнко, 36, Качук, 60, Судаков, 66, В'юнник, 78.

«**Полісся**». «**Оболонь**». **2:0.** Житомир. Центральний міський стадіон. **Рефері** — Віктор Копієвський (Кропивницький). **Голи:** Грицук, 90+5 (п), Козак, 90+9.

Вилучено Мороза («Оболонь», 90+4, друге попередження).

«**Ворскла**». «**Олександрія**». **1:0.** Полтава. Стадіон імені Олексія Бутковського. **Рефері** — Роман Блавацький (Львів). **Гол:** Скляр, 29 (п).

3 вересня. «Дніпро-1». ЛНЗ. **0:0.** Ужгород. «Авангард». **Рефері** — Дмитро Панчишин (Харків).

«**Колос**». «**Кривбас**». **0:3.** Ковалівка. «Колос». **Рефері** — Максим Козиряцький (Запоріжжя). **Голи:** Задерака, 14, 87, Понедельнік, 66.

«**Рух**». «**Металіст 1925**». **1:1.** Львів. «Арена Львів». **Рефері** — Сергій Задіран (Київська область). **Голи:** Плюман, 30 — Русин, 25. **Вилучено** Мартинюка («Металіст-1925», 72, друге попередження).

Зі старту поєдинку в Одесі пристрасні на полі набули високого градуса. **Рефері** принаймні тричі звертався по допомогу до системи VAR. І ці контакти привели до вилучення, трьох пенальті —

	В	Н	П	М	О
1. «Шахтар»	4	2	0	14-7	14
2. «Полісся»	4	0	4	10-4	12
3. «Кривбас»	3	2	1	11-5	11
4. «Рух»	3	2	0	9-4	11
5. «Ворскла»	3	0	2	7-8	9
6. «Чорноморець»	3	0	3	9-9	9
7. «Колос»	2	2	2	5-6	8
8. «Олександрія»	2	1	3	3-6	7
9. «Металіст 1925»	2	1	2	4-4	7
10. «Динамо»	2	0	1	10-6	6
11. «Оболонь»	1	2	3	4-9	5
12. «Зоря»	1	2	2	5-7	5
13. «Дніпро-1»	1	2	1	4-4	5
14. «Верес»	1	1	3	5-8	4
15. ЛНЗ	1	1	4	4-7	4
16. «Минай»	0	2	4	4-14	2

двох затверджених і одного скасованого.

Першими 11-метровий реалізували гості, котрі на той момент були вже в меншості. А потім цю процедуру успішно виконали господарі. Вони в доданий час до тайму вийшли вперед.

А в середині другої половини «Верес» закріпив перевагу. Дублем відзначилися брати Шарай. Отже, рівняти під орудою нового наставника Сергія Лавриненка

доданих до основного часу хвилин — вилучення в гостей, реалізований пенальті й ще один забитий господарями м'яч. «Полісся» завдяки перемозі вийшло на друге місце в турнірі.

До речі, на третю позицію в чемпіонаті вийшов «Кривбас», котрий у гостях розгромив «Колос». Дублем відзначився Задерака.

ЛНЗ очолив відомий білоруський фахівець Олег Дулуб. У першому матчі під його орудою черкашани зіграли вничью з дніпрянами.

Тепер у чемпіонаті починається перерва, пов'язана з матчами кваліфікації Євро-2024. Наша збірна зіграє два поєдинки. 9 вересня зустріч Україна — Англія відбудеться в місті Вроцлаві (Польща) на стадіоні «Тарчинський-Арена» (початок о 19:00 за київським часом). Матч Італія — Україна 12 вересня стартує на «Сан-Сіро» у Мілані (21:45).

Головні події в гострому протистоянні в Житомирі припали на кілька

Підготував **Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.**

Над номером працювали: Віталій СУДДА, Алла ДОДАТКО.

В.о. головного редактора Сергій ДЕМСЬКИЙ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 90720
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідки — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

